Zuliyekalo san 2016

San 44nan - Bɔko 534nan

Sɔngɔ = dɔrɔmɛ 35

Kibaru

Buwɔ ye jiri ye, min nafa ka bon kosɛbɛ

ɲɛ 7

Kunnafonisɛbɛn bɔta kalo o kalo - BP : 24 -Telefɔni : 20.21.21.04 Kibaru bugufiyɛ Bosola Bamako

Minisirijɛkulu kura

1 - Fanga ni mara minisiri : Abudulayi Idirisa Mayiga
2 - Janana lakanani ani sɔrɔdasi kɔrɔw ka minisiri: Cɛman Hibɛri Kulubali
3 - Dugujukɔrɔnafolomafɛnw minisiri : Cɛmɔkɔ Sangare
4 - Lakana minisiri : Zeneralidebirigadi Salifu Tarawele
5 - ɲɔgɔndɛmɛ ni hadamadenya sabatili minisiri : Hamadu Konate
6 - Mali ni jamana wɛrɛ cɛ kɔɲɛw, Afiriki ka dɔnniɔgɔnna ani diɲɛ ka bolodiɲɔgɔnma minisiri : Abudulayi Jɔpu
7 - Kiiriko, hadamaden ka hakɛw lakanani ani jamana taamasiyɛw minisiri : Mamadu Isimayɛli Konate
8 - Desantaralizasɔn ani fanga yɛlɛmasen kura minisiri : Mohamɛdi Agi Erilafu
9 - Sɔrɔ ni nafoloko minisiri : Dɔgɔtɔrɔ Bubu Sise
10 - Bɛn sabatili jamana kɔnɔ minisiri : Mohamɛdi Eli Mukutari
11 - Kɔkan malidenw ka minisiri : Abudurahamani Sila
12 - Yiriwalinafolobɔ ni kɛnyɛrɛyew yiriwali minisiri : Koninba Sidibe
13 - Jamana tɔgɔlayɔrɔw ani dugukoloko minisiri : Mohamɛdi Ali Bacili
14 - Cikɛ minisiri : Kasimu Denɔn
15 - Baganmara ni mɔnni minisiri : Nango Danbɛlɛ
16 - Jamana kalanko minisiri : Kenekuwo n'a bɛ fɔ a ma Baritelemi Togo
17 - Sanfɛkalan ani dɔnniyaɲini minisiri : Asetu Funɛ Samakɛ Migan
18 - Kunnafonifɛɛrɛ kuraw ani Kunnafonifalen minisiri, gɔfɛrɛnaman ka kumalasela : Muntaga Tali
19 - Baarakɛminɛnko, taamako ani sigidaw lasɔrɔko ɲuman minisiri : Madamu Tarawele Zeyinabu Jɔpu
20 - Dugubadilan ani soko minisiri: Usumani Kɔnɛ
21 - Iziniko yiriwali minisiri : Mohamɛdi Ali Agi Iburahimu
22 - Baarako ani baaradegeko minisiri : Mahamani Babi
23 - Kɛnɛya ni forobasaniya minisiri : Dɔgɔtɔrɔ Mari Madelɛni Togo
24 - Baarako ni forobabaarako minisiri : Madamu Jara Araki Tala
25 - Jagoko minisiri : Abudɛli Karimu Konate
26 - Kuranko ni jiko minisiri : Maliki Alihuseyini
27 - Sigida n'a lamini, yɔrɔsaniya minisiri : Madamu Keyita Ayida Nbo
28 - Dugukolo labɛnni ani jamanadenw jateminɛni minisiri : Sanbɛli Bana Jalo
29 - Seko ni dɔnko minisiri : Madamu Njayi Aramatulayi Jalo
30 - Bololabaara ni ɲɛdaamutaama minisiri : Madamu Nina Walɛti Intalu
31 - Muso, den ani du sabatili minisiri : Madamu Sangare Umu Ba
32 - Farikoloɲɛnajɛ minisiri : Huseyini Amiyɔn Gindo
33 - Diinɛ ani batoko minisiri : Cɛrinɔ Amadu Umaru Hąsi Jalo
34 - Denmisɛnko ani jamanadenya sabatili minisiri : Amadu Koyita

Minusima ka sarati lakurayara ani dɔ bɛ fara a fanga kan

A kɛlen bɛ laada ye, dɔgɔkun o dɔgɔkun, Minusima bɛ kunnafonidilaw bisimila k'u ladɔnniya a ka baaraw la. Alamisadon zuwɛnkalo tile 30 san 2016, Minusima ka kumalasela tun ye Aradiya Asuri ye. Diɲɛ tɔnba Oni bolofara min ɲɛsinnen bɛ lakana sabatili ma, o ye sariya dɔ ta ka ɲɛsin Mali ma, min bɛ wele «bɛnkan 2295». Minusima ka baara sarati kuntaala kɔni o lakurayara. Mɔgɔ o mɔgɔ tun bɛ kɛnɛ kan Oni k'o laje la, o bɛɛ sɔnna bɛnkan in waleyali ma. Minusima ni kunnafonidilaw ka nin laje in bolila o bɛnkan kɔnɔkow dɛ kan.

Aradiya Asuri ka fɔ la, Bɛnkan 2295 min tara Oni ka lakana sabatilijɛkulu fɛ, ko fila b'a kɔnɔ. A fɔlɔ ye basigi sabatili ye Mali kɔnɔ. O siratigɛ la, a bɛ ɲini gɔfɛrɛnaman ani mɔgɔ murutilenw ka jɛkuluw fɛ, olu minnu y'u bolonɔ bila Alize bɛnkansɛbɛn na, u k'o kɔnɔko waleyali sennateliya. Kɛrɛnkɛrɛnnenya la, o bɛnkan in kɔnɔko minnu bɛ tali kɛ politikikow, fangabulonkow, jamana lakanani ani basigi sabatili la. O b'a to fanga ka segin gɔfɛrɛnaman ma jamana fan bɛɛ fɛ. Bɛnkansɛbɛn laɲini yɛrɛ dɛ y'o ye. Sɔrɔdasikulu kuraw ni lakanabaakulu kura tɔ minnu bɛna labɛn, a b'a to olu ka se ka jamana kɔrɔnyanfan bɛɛ lasɔrɔ. Nka u tɛ sin ka girin ka taa. U taali bɛ bɔ a dafɛ dɔɔnin-dɔɔnin, u ka sɔrɔ k'u disi da kojugubakɛlaw kɛlɛli la.

Bɛnkansɛbɛn kɔnɔko waleyali kɔlɔsilijɛkulu min sigira Mali fɛ ani diɲɛ kɔnɔ mɔgɔ o mɔgɔ sen yera bɛnkan sɔrɔli la gɔfɛrɛnaman ni mɔgɔ murutililenw cɛ Alize, a ɲininen don u ka dɔ fara u ka cɛsiri kan. O cɛsiri dɔ ye ka mɔgɔ kelen sugandi, min bɛna baara kɛ a yɛrɛ kolo la bɛnkansɛbɛn kɔnɔko labatocogo jateminɛ kama. O jɔyɔrɔ in kofɔlen bɛ bɛnkansɛbɛn kɔnɔ.

Bɛnkan 2295 kɔnɔko filanan, o ye Minusima ka baara sarati kuntaala ye Mali kɔnɔ. O lakurayara. San kelen wɛrɛ sarati dara Minusima ye kokura, k'a daminɛ san 2016 in zuluyekalo tile fɔlɔ la. O siratigɛ la, a bɛ ɲini Minusima fɛ sɔrɔdasiw ani lakanabaa tɔw laseli jamana kɔrɔnyanfan fɛ, a ka dɛmɛ don o baara in na; sabula basigibaliya bɛ yenyɔrɔ la kosɛbɛ. O lakanabaa labɛnnen kuraw mana yen lasɔrɔ, o bɛ dɔ fara gɔfɛrɛnaman ka se kan fanga bololila jamana fan bɛɛ fɛ.

Walasa Minusima k'a jɔyɔrɔ fa o la a ɲɛma, dɔ bɛ fara a mɔgɔ hakɛ kan, ka minɛn ɲɛnamaw di u ma. O b'a to u ka se ka sigidalamɔgɔw lakana. Ni jugu binna u kan walima n'u ye jugu ye, a k'o kɛlɛ.

Mɔgɔ 2.049 bɛ fara sɔrɔdasi hakɛ kan k'o dafa 13.289 na. Ka mɔgɔ 480 fara polisi hakɛ kan k'o dafa 1.920 na. Oni sekereteri zenerali ka baarakɛjɛkulu ni Minusima ani jamana minnu ka mɔgɔw bɛ Minusima kɔnɔ, olu bɛna dabali

Oni sekereteri zenerali Banki Muni

tigɛ mɔgɔkodɛsɛ jate fɔlenw sɔrɔli la.

Diɲɛ tɔnba Oni tɔgɔlamɔgɔ minnu bɛ ka Kɔnɔwari dɛmɛ bɛn ni lafiya sɔrɔli la, olu ka baara sarati bɛ dafa san 2017 marisikalo tile 31. Oni sekereteri zenerali k'ale ɲaniya ye o kɛlɛkɛminɛnw, ka fara mɔgɔ dɔw kan, olu ka ta ka kɛ ka Minusima ka mako dakeɲɛ. Bɛnkan kura min talen filɛ ka ɲɛsin Mali ma n'o ye «Bɛnkan 2295» ye, o y'a jira ko Oni sekereteri zenerali k'o ɲaniya in ye hakilila ɲuman ye.

Aradiya Asuri y'a jira fana, ko fɛn min ye kuma kura ye ka ɲɛsin Minusima ma, o de ye k'a bɛ se ka kɛlɛ fari da banbaanciw fɛ a yɛrɛ lakanani na ani sigidalamɔgɔw lakanani na. Fɛn min ye kojugubakɛlaw kɛlɛli ye, o bɛ Mali sɔrɔdasiw yɛrɛ bolo; Faransi ka kɛlɛbolo min bɛ wele Barikani, o kɔni b'u dɛmɛ o la. Kojugubakɛlaw ye min da Minusima kan, u ma deli k'o ɲɔgɔn da Oni tɔgɔlamɔgɔw kan u taayɔrɔw la diɲɛ fan wɛrɛw fɛ. A mɔgɔ fagalen ni joginnen hakɛ sɛbɛkɔrɔ cayara. Aradiya Asuri ko kunnafoni tɛna kɔtigɛ Mali sɔrɔdasiw ni Minusima ani Barikani cɛ.

Jamana minnu ye sɔrɔdasiw di Minusimako la, o fanba ye Afiriki jamanaw ye. O sɔrɔdasiw bɛna kalan u ka baaraw kɛcogo ɲuman na ka minɛn ɲɛnamaw fana bila u ka bolo kan. O farafinjamanaw y'u ka sɔrɔdasi dɔw bila ka na tɛn ni marifa misɛnninw ye. U ma kɛlɛkɛpankurun di u ma, pankurun suguya min bɛ wele doroni, o fɛn ma di u ma; sanko mɔbili kolo gɛlɛnw; kuma tɛ pɛrɛnbaranin minnu bɛ don dugu jukɔrɔ olu jateminɛnanw ma. O minɛn ninnu de bɛna ɲini u ye ka laban ka dɔ fara u ka dɔnniyaw kan o minɛn ninnu labaarali la ani

A tɔ bɛ ɲɛ 8nan na

KƆNƆKO BƐ ƝƐ 8NAN NA

ɲɛ fɔlɔ tɔ

kɛlɛ ɲɛdɔn na. Jugu minnu bɛ to ka jan da u ɲɛ, olu tɛ jamakulu ye. U b'u dogo ka tiɲɛniw de kɛ. Senkɔrɔ juguw don. Zuwɛnkalo tile 29 san 2016, banabaatɔtamɔbili (aɲbilansi) kolo gɛlɛn dɔ tun bɛ Minusima ka mɔbiliw cɛla ka bɔ Tumutu ka taa Banbara Mawude. Tumutu ni kɛɲɛka cɛ kilometɛrɛ 100 ɲɔgɔnna, perɛnbaranin foronna ni mɔbili kolo gɛlɛn in ye. O y'a sɔrɔ u surunyana Banbara Mawude la. Nka mɔgɔ ma jogin, mɔbili in ma tiɲɛ. O bɛ baarakɛminɛn kolo gɛlɛnw jɔyɔrɔ jira. Lakana waleya dɔw sigira senkan o yɔrɔw la; sɛgɛsɛgɛliw fana bolodara walasa k'o waleya jugu in kɛbaaw dɔn.

Aradiya Asuri ka fɔ la, k'u y'a mɛn, ko zuwɛnkalo tile 22 ka se 23 ma, Minusima sɔrɔdasiw ɲɛmɔgɔba zenerali Mikaweli Lolɛsigari ye taama dɔ kɛ Gawo. Lakanabaaw bɛna jɛkamunumunu minnu kɛ, o waleyaw sabatili jɛkuluba n'o bɛ wele tubabukan daɲɛ surun na *(MOC)*, o tun taara o de kuma ɲɔgɔnya. Hakilijigin na, o jɛkamunumunu minu bɛna kɛ Gawo, Tumutu ani Kidali maraw la, o ye sɔrɔdasi 600 ye. Pilatifɔrɔmu ka mɔgɔ 200, Sema ka mɔgɔ 200 ani Mali sɔrɔdasi 200. Zenerali Mikaweli Lolɛsigari taara a ɲɛ da Minusima sɔrɔdasiw dagayɔrɔ kan Gawo. Siniwajamana ani Bɛngiladɛsi jamana ye sɔrɔdasi kura minnu bila ka na, a y'olu kuma ɲɔgɔnya.

Adama Jara
Dɔkala Yusufu Jara

Gawo, taamakɛlaw ni polisiw karila ɲɔgɔn na

Mɔgɔ minnu tun bɛ nisɔngoyajirataama na Gawo dugu kɔnɔ taratadon zuluyekalo tile 12 san 2016, u ni polisiw labanna ka kari ɲɔgɔn na. A kɛra sababu ye ka dugu sɛbɛkɔrɔ ɲagami. Mɔgɔ 3 tora a la, 35 joginna. Olu ladara dɔgɔtɔrɔso la. Mɔgɔ saba ka joginda ka jugu kosɛbɛ.

Nin taama in tun dɔgɔdara a bɛ tile damadɔ bɔ. Nisɔngɔyajirataama in kun tun ye k'a jira faamaw na, ko Gawokaw fɛko tɛ furancɛlafanga sigili ye kominiw kunna. Hakililajigin na, gɔfɛrɛnaman ni kɔrɔnfɛla mɔgɔ murutilenw bɛnna a kan, ko furancɛlafanga bɛ sigi kominiw kunna, yɔrɔ minnu na konseye dafalen tɛ yen.

Gawoka minnu sigilen bɛ jamana wɛrɛw la, olu tun nanen bɛ fara dugumɔgɔ dɔw kan taama in na. O dɔw bɔra Lamerikɛnjamana, Faransi, Gana, Nizɛri ani yɔrɔ wɛrɛw la. Banbaanciw kɛlen ka Gawo minɛ san2012 waati la, denmisɛnjɛkulu min tun y'a kanga u ni dugumɔgɔw ɲangatali cɛ, taama in de tun labɛnna o jɛkulu mɔgɔw fɛ.

Komini ɲɛmɔgɔw tun ma sɔn taama in ka kɛ. O de kosɔn u kɛlɛn k'a fɔ k'u b'a kɛ wajibi la, polisiw y'u gɛn. Kasɔrɔ ntɛnɛndon zuluyekalo tile 11, Gawo mara gɔfɛrɛnɛri y'a jira taama in labɛnbaaw la, k'u ka komini ɲɛmɔgɔw kumakan labato, u ka taama in bɔ a ma. U ma sɔn k'a to gɔfɛrɛnɛri fana ta la.

Dugu jɛlɛn, tuma min na u farala ɲɔgɔn kan ka nisɔngoyajirataama in daminɛ k'u kunda gɔfɛrɛnɛri dagayɔrɔ kan k'u bɛ taa u ka nisɔngoyajirasɛbɛn di yen, min b'a jira k'u fɛko tɛ furancɛlafanga sigili ye kominiw kunna, u ni polisiw karila ɲɔgɔn na. A kɛra tiɲɛni ye. Suw bɔra, joginniw kɛra. K'a daminɛ sɔgɔmada fo ka surunya tilegan na dugu ɲagaminen tun don.

Sufɛ gɔfɛrɛnaman ye laseli kɛ Arajo ni tele la Gawo waleya in kan. Mɔgɔ minnu tora a la, a ye dugawudon k'olu kɔ ye ani ka nɔgɔya da joginnenw ye. A labanna k'a ɲini Gawokaw fɛ, u k'u bolo da u dusu la, u ni ɲɛmɔgɔw ka sigikafɔ kɛ ka ɲɔgɔn bilasira ni hakilila ɲuman ye.

Minisiri dɔw labanna ka se Gawo kunnafonidiw ni lafaamuyaliw la. Sɛgɛsɛgɛliw fana bolodara; da tɛna kɛ fan si kelen kɔkan a kɔ la.

Mahamadu B. Sise
Dɔkala Yusufu Jara

Jene sɛrɛkili kɔnɔ, mɔgɔ 14 tora dugu fila ka dugukolonɔfɛkɛlɛ la

Moti mara la dugu fila bɛ yen, n'o ye Muɲan ni Kosima ye Jene sɛrɛkili kɔnɔ, olu karila ɲɔgɔn na dugukolo nɔfɛ zuwɛnkalo tile 25 san 2016. A kɛlɛ juguyara kosɛbɛ; sabula mɔgɔ 14 tora a la ka mɔgɔ 46 jogin. O mɔgɔ joginnenw tara ka taa n'u ye Jene dɔgɔtɔrɔso la.

Moti faamaw, a komini ɲɛmɔgɔw ni kiiritigɛlaw, olu ni Jene taw farala ɲɔgɔn kan ka se kɛnɛ kan ka dugu fila ninnu mɔgɔw lasabali.

Hakililajigin na, gɔfɛrɛnaman y'a jira ko Muɲan ni Kosima bɛ dugukolokiiri la a mɛɛnna. O siratigɛ la a y'a ɲini u fɛ u ka muɲun ka sabali sariya kɔnɔ. Sabula ɲɔgɔnfagaba min kɛlen filɛ nin ye, kɛlɛ kun yɛrɛ bɛ da kɛrɛfɛ k'o ɲɛnabɔ fɔlɔ. O kɔfɛ a ye dugawu kɛ, ko Ala ka hinɛ taabaaw la ani k'a ɲini Ala fɛ, a ka nɔgɔya don joginnenw na.

Miniriri jɛkulu minisiri kuraw

Cɛmɔkɔ Sangare : Ale kɛra dugujukɔrɔ nafolomafɛnw minisiri kura ye. A bangera san 1957 Sanankurunin Sibirila komini na Bugunin sɛrɛkili kɔnɔ. A ye depiteya kɛ ka tɛmɛ san 1992 - 1997 waatiw la. A ye minisiriya fana kɛ ka tɛmɛ san 2007-2012 waatiw la sɛnɛko kunna ani o kɔfɛ sigida n'a lamini kunna. Adɛma peresidan don.

Mamadu Isimayɛli Konate : Ale ye Kiiriko, hadamaden ka hakɛw lakanani ani jamana taamasiyɛnw minisiri kura ye. A woka faamuyalenba don kiiriko siratigɛ la. A bangera san 1963 utikalo tile 23 Bamakɔ. Mɔgɔ faamuyalenba minnu sugandira jamana sariyasunba sɛgɛsɛgɛli kama, olu ɲɛmɔgɔba tun don sanni a ka kɛ minisiri ye.

Mohamɛdi Eli Mukutari : A bangera san 1948 waatiw la Alimusitarati, Burɛmu sɛrɛkili kɔnɔ. Peresidan kɔrɔ ATT ka waati la, k'a ta san 2007 la ka se san 2012 ma ale de tun ye seko ni dɔnko minisiri ye. A ye lakɔlikaramɔgɔkalan kɛ. A ye furu kɛ, den 4 b'a bolo.

Madamu Tarawele Zayinabu Jɔpu : Ale kɛra baaraminɛnko, taamako ani sigidaw lasɔrɔliko ɲuman minisiri ye. Enzeniyɛri don forobayɔrɔw jɔli sira kan. A b'a dɔnyɔrɔ la. A si bɛ san 53 la. Sanni a ka kɛ minisiri ye, a tun ye jamana ka sannifeerekow ɲɛmɔgɔba ye. A furulen don, den 5 b'a bolo.

Farikoloɲɛnajɛ, jabɔ ani kalanjɛ ka di a ye.

Mohamɛdi Ali Agi Iburahimu : Ale ye minisiriso kura dɔ minisiri ye n'o ye Iziniko minisiriso ye. A tun bɛ ye kɔrɔsigi jamanakuntigi kɛrɛfɛ sanni a ka kɛ minisiri ye. A ye furu kɛ, den 3 b'a bolo.

Maliki Alihuseyini : Ale kɛra kuran ni ji minisiri kura ye. A bangera san 1960 zanwuyekalo tile 25 Bagunjɛ, Gawo mara la. A ye furu kɛ den 4 b'a bolo. Nin y'a siɲɛ filanan ye minisiriya la. A kɛra desantaralizasɔn minisiri dɛmɛbagaminisiri ye ka tɛmɛ.

Madamu Keyita Ayida Nbo : Ale kɛra sigida n'a lamini, yɔrɔsariya ani yiriwali kuntaala jan minisiri kura ye. A bangera san 1958 Wilepɛnti Faransi. A furulen don, den caman b'a bolo. Kalanjɛ, taama, poyi, olu ka di a ye.

Nina Walɛti Intalu : Ale kɛra bololabaara ni ɲɛdaamutaama minisiri ye. A bangera san 1964 waatiw la. Kidali meri kɔnseye dɔ don kabini san 1999. A kɛra sigida lakodɔnnenw ka kolatigɛjɛkulu peresidan dankan 4nan ye. Emɛnɛla musow kuntigi don.

Amadu Koyita : A bangera san 1970 marisikalo tile 3 Bamakɔ. Sanni a ka sigi minisiriya la, a tun bɛ baara la sɔrɔ ni nafoloko minisiriso la. Sosiyalisimu pariti min bɛ Mali kɔnɔ, ale de y'o ɲɛmɔgɔ ye kabini san 2013 mɛkalo tile 25. Mali jɛrɛjɛkulu denmisɛnw ka ɲɛmɔgɔ fana tun don. A ye furu kɛ, den 6 b'a bolo.

A' ye Kibaru san k'a kalan

Yɛlɛma ŋuman ka kan ka don kɛnɛyako la walasa kɔnɔmaya kana kɛ muso sata ye

Muso saya ye bɔnɛ ye a cɛ ma, du ma ani jamana mumɛ ma. Dɔgɔtɔrɔ Amadu Dolo ka fɔ la, an bɛ waati min na kɛnɛyako la, muso saya k'a sababu kɛ kɔnɔmaya ye, o ye maloyalako ye. O de kosɔn wulikajɔw bɛ senna walasa ka kasaara in kunbɛn. A man kan an ka musow kelen to o bɔnɛ na; sabula muso de ye ŋɛnamaya sun ye.

Diŋɛ kɛnɛyako tɔnba n'o ye Omɛsi *(OMS)* ye, o y'a jira ko san 1990 waati y'a sɔrɔ san o san muso 500.000 bɛ fatu k'a ta kɔnɔmaya la ka se jiginni tɛmɛnen ma ni dɔgɔkun fila ye, o kɔnɔna na. O b'a jira ko muso kelen tun bɛ fatu miniti kelen o kelen diŋɛ kɔnɔ. O bɛ bɛn muso 600 fatuli ma muso 100.000 cɛla.

San 2010 y'a sɔrɔ san o san muso 303.000 bɛ fatu. O bɛ bɛn muso 216 fatuli ma muso 100.000 cɛla. Jatemine na dɔ bɛ ka bɔ musosaya hakɛ la. San 1990 ni 2010 cɛ, kɛmɛsarada la 44 bɔra a hakɛ la. Nka o ka dɔgɔ ŋaniya sirilen kɔrɔ; sabula o tun ye kɛmɛsarada la 15 ka se ka bɔ a la. Caman b'o jɛ halibi. Wulikajɔw ka to senna k'a fanga bonya ka tɛmɛ nin kan, min b'a to laŋini ka se ka sabati.

San 2015 kɔnɔ, k'a ta kɔnɔmaya la ka se jiginni kɔ ma ni dɔgɔkun fila ye, kɛmɛsarada la 66 fatura Afiriki sahara woroduguyanfan fɛ. O bɛ bɛn muso 566 ma 100.000 cɛla. A bɛ ŋini musolajiginnaw fɛ, halibi u ka dɔ fara u ka cɛsiri kan min b'a to kunbɛncogo bɛ sɔrɔ kasaara in na. Dɔgɔtɔrɔ Amadu Dolo ka fɔ la, musosayaba in bɛ se ka kunbɛn; sabula Omɛsi ka jate la, san o san kɛmɛsarada la Mali bɛ 2 bɔ a ka musosaya hakɛ la. Nka Mali kelen tɛ kɔfɛ a ko la. Afiriki tilebinyanfan mumɛ

Dɔgɔtɔrɔ Amadu Dolo

kɔnɔ Kapuweri kelen dɔrɔn de sera ka laŋini sabati a ko la. Afiriki cɛmancɛbolo la Uruwanda kelen dɔrɔn. Laŋini ye kɛmɛsarada la ka se ka 70 bɔ musosaya hakɛ la yanni san 2030 cɛ, hali ni se ma kɛ 75 in ma.

Musosaya kɔlɔsili ye dabali ye, dɔnniyaw nana ni min ye walasa dɔbɔli sayaba in hakɛ la, k'o ko sennateliya. Fɛn min ye saya sababuya ani desɛba minnu kɔlɔsira, olu bɛ ŋini k'u dɔn. O desɛkow bɛ sɔrɔ ka kulɛsigi ka kunbɛncogo ŋini u la, min b'a to muso wɛrɛ bɛ tanga u ma. O waleya in de bɛ wele musosaya kɔlɔsili. A b'a to dɔ ka se ka bɔ musosaya ani denyɛrɛninsaya hakɛ la diŋɛ kɔnɔ.

Omɛsi ye dakun 5 dantigɛ, kɔlɔsili in ka kan ka tɛmɛ minnu fɛ. A ka dɔn fɔlɔ, k'a ta kɔnɔmaya la ka se jiginni kɔ ma dɔgɔkun fila, ni muso in fatura o kɔnɔna na. K'o kunnafoniw kɛ sebɛn ye ka bila. A kɛra waati min na, ko minnu kɛra a kɔnɔna na ani mɔgɔ minnu fɛ, k'o bɛɛ fɛsɛfɛsɛ. N'o mɔgɔ ninnu dɔw ye baara dɔw kɛ ŋɔgɔn fɛ waati minnu na k'o fana faranfasiya. O de b'a to desɛkɔ minnu sɔrɔla a kɔnɔna na olu ka dɔn.

Dɔgɔtɔrɔ Amadu Dolo y'a jira ko Mali tun bɛ to ka kuma saya kɛlenw kan waati ni waati; kasɔrɔ kuma ka kan ka kɛ u kan kudayi walasa ŋinɛ kana kɛ u sababuw an'u desɛkow kɔ. Mali kɔnɔ, bange kɔnɔna na, muso 368 bɛ fatu 100.000 cɛla.

Kabini san 2006 Mali ye musosaya jateminɛni don a ka dɔgɔkun kunnafonisɛbɛnw kɔnɔkɔ la. A kɔŋɛw bɛ fɛsɛfɛsɛ kɛnɛya minisiriso la. Kɛnɛyako ŋɛmɔgɔyaso ye kunnafoniw kafoyɔrɔ dɔ sigi senkan a kama. O kunnafoni sɔrɔlenw bɛ fɛsɛfɛsɛ ka laŋiniw k'u kan. Kabini o kɔlɔsilibaara in daminɛna, san 2014 ni 2015 cɛ, den 123.000 bangeli kunnafoni sɔrɔla.

Musosaya sababu fɔlɔ jate minɛna k'o kɛ basibɔnw ye. O de kosɔn dɔgɔtɔrɔw b'a ŋini mɔgɔw fɛ, u k'u timinandiya ka dɔgɔtɔrɔsow bolomagɛn ni jolidiw ye walasa ka muso caman kisi. Dabali dɔw tigɛlen don kɛnɛyasow la ka basibɔn kunbɛn : O dɔ ye jiginni gelɛyaw kunbɛnfɛɛrɛw kunnafonisɛbɛnw dulonni ye kɛnɛyasola, mɔgɔw k'u ye. Ni basibɔn kɔlɔsira muso la, ka fɛɛrɛ bɛɛ tigɛ walasa ka basi laje. N'o fɛɛrɛw matarafara a ŋɛma, muso sata tɛna kɛ basibɔn ye. Bolifɛn minnu bɛ a ta ka se furakɛliyɔrɔ la, k'olu labɛn ka jɔ. Ka kurandigurupuw labɛn ka bila ni kuran kɛra tigɛfɛn ye baara kana laje k'a sababu kɛ dibi ye.

Ninakilifiŋɛ bɛ di ni minɛn min ye, o tiŋɛnen kana kɛ. A ka sɔrɔ o ka ŋi. Jiginni ko ka ca. Hɛrɛ b'a la, bɔnɛ b'a la. Ni den kirinnen bangera, fo ninakilifiŋɛ ka di a ma, n'o tɛ a bɛ sa. Telefɔniw ka kan ka sɔrɔ dɔgɔtɔrɔw bolokɔrɔ kɛnɛyasow la kɛnɛya sabatili weleliw kama. Bolifɛn minnu bɛ mɔgɔ degunnenw ta dɔgɔtɔrɔsow la, mɔgɔw k'u wasa don olu la; olu de ka telin ka kɛnɛyasow lasɔrɔ a tuma na.

Musosaya kunbɛnni siratigɛ la, gelɛya caman bɛ yen an ka jamana kɔnɔ, olu ka kan ka furakɛ. Saya kɔlɔsili bɛna a to fɛsɛfɛsɛli fanga ka bonya ka dabali ŋuman tigɛ gelɛya kɔlɔsilenw kama. U ŋɔgɔnna wɛrɛ kana se ka kɛ. Gelɛya bɛɛ tɛ dɔgɔtɔrɔkunda. Muso fɛn o fɛn fatura k'a ta kɔnɔmaya la fo jiginni kɔfɛ dɔgɔkun fila, a bɛɛ kunnafoni ka kan ka sebɛn dɔgɔtɔrɔso sebɛnba kɔnɔ. Musolajiginnaw bɛ o kunnafoni ninnu kɔnɔkow sebɛkɔrɔ fɛsɛfɛsɛ ka hakilila ŋumanw ta u ŋɔgɔnna wɛrɛ kunbɛncogo la.

Musosaya kɔlɔsili ka kan ka don dɔgɔtɔrɔw ka kalansenw kɔnɔ walasa u ka se k'a nafa an'a matarafacogo dɔn ani u k'a dɔn u ka baara kɛtaw dɔ ye.

Dɔgɔtɔrɔ Amadu Dolo y'a jira, ko jɛkulu kɛrɛnkɛrɛnnen ka kan ka sigi kɛnɛyaso bɛɛ la, min b'a janto musosayaw kunnafoni sɔrɔlenw fɛsɛfɛsɛli la sanga ni waati bɛɛ la, desɛko minnu kɔlɔsira ka fura ŋini olu la. Mɔgɔ bɛɛ ka kan k'a seko damajira kɛ walasa o baara in ka se ka sira sɔrɔ.

Fatumata Nafo
Dɔkala Yusufu Jara

Baloko ŋuman (5) : Sumanw

Ŋɔ ye balofɛn ye. A bɛ fanga don farikolo la. Wa kolosinsinnanw ani fɛn wɛrɛw farikolo mago bɛ minnu na n'a yɛrɛ tɛ se k'olu dilan, olu caman b'a la. An bɛ o farikolo magoŋɛfɛn ninnu sɔrɔ basi, seri, dɛgɛ ani takula la.

- **Keninge** ye balofɛn lakika ye. Kolosinsinnanw ka ca a la, ka fara fɛn wɛrɛw kan farikolo balo mago bɛ minnu na n'a yɛrɛ tɛ se k'u dilan. An b'a sɔrɔ nin dumuni dilannen ninnu na : mɔni, ŋɛŋɛnkini, to. Siya dɔw b'a kɛ dɔlɔ ye.

- **Fini** : O ye binmafɛn ye. A den ka misɛn kosɛbɛ. O bɛɛ n'a ta, a jɔda ka bon kosɛbɛ hadamaden ka kɛnɛyako la. A nafa belebele dɔ ye ŋɛ tansɔn furakɛli ye. An b'a nafamafɛnw sɔrɔ nin dumuni dilannen ninnu na : basi, juga, to, mɔni.

- **Maaŋɔ, Kaba** : Ale tun bɛ sɛnɛ soforow la dugu dafɛ. Bi-bi in na, a bɛ sɛnɛ foro belebelew kan ka nɔgɔ bagama don a kɛnɛw na. A si bayelɛmanen minnu labɛnna sɔrɔ cayali kama, olu tɛ mago fosi ŋɛ farikolo la. U bɛ sɛnɛ ni bagajiw ye, minnu kɔlɔlɔ ka jugu hadamaden ka kɛnɛya ma, wa u bɛ sigida n'a lamini laafu.
Maŋɔsi caman bɛ sɔrɔ sigida la, minnu dundala nafa ka bon farikolo kan ka tɛmɛ si kolokololenw kan. O maaŋɔsi minnu b'an bolo sigida la, an ka kan k'an janto olu la walasa u kana tunun. An b'u sɔrɔ nin dumuni dilannen ninnu na : Tomugu, sarimalo, ŋɛŋɛnkini, mɔni, basi.

- **Malo** : Mara caman kɔnɔ, malo dunni sɔrɔla nansaraw de fɛ. Olu tun y'a wajibiya, malo min sɛnɛna u fɛ Azi jamanaw na, olu ka dun u ka jamana maralenw fɛ. O la, Afiriki jamana maralenw tun ka sɛnɛfɛnw tun bɛ kɛ kɔɔri ni tiga dɔrɔn ye, k'u bɔ, k'u doni, ka taa n'u ye Faransi.
Bi-bi in na, malo dunni donna an ka baloko jogow la. An miiri la, an ma fa n'an ma malo sɔrɔ k'a dun.
An ka mɔgɔkɔrɔbaw dun tun b'u wara fa to ni basi duman na. Malo tun bɛ tobi u fɛ ŋɛnajɛkɛdonw de la, ka jama bisimila.
Malo misɛnnin min bɛ bɔ kɔkan, o bɛ dun kosɛbɛ. Malo buruburu don min tɛ nafa bɛrɛ lasɛ farikolo ma. A ŋugulen kojugu, u b'a nafamayɔrɔw bɔ a la. A ka ca a la malo kɔrɔ fana don. Falakɔnɔmalo fana bɛ an fɛ yan. Ganbiyaka y'an ka malo suguya dɔ ye, nka o yɛrɛ fana bɛ sɛnɛ ni nɔgɔ bagamaw ye a sɛnɛyɔrɔw la o sɛnɛ kɛcogo in bɛ fiŋɛ bila an ka kɛnɛya la wa a bɛ lamini tiŋɛ.
Malo min bɛ sɛnɛ falaw kɔnɔ musow fɛ n'an b'a wele ko musow ka malo, o dundala ka di wa a bɛ nafa ŋɛ farikolo ye, kasa dumannin yɛrɛ b'a nɔfɛ. Musow ye si caman bɔ o la, k'a falen -falen u ni ŋɔgɔn cɛ. O fɛɛrɛ in ka kan ka matarafa an fɛ, walasa k'an ka sigidala seko ni dɔnkow don da la, k'an bɔ jɔnyajuru la, ka yɛrɛta sabati.

- **Malowusu** : O ye malo labaaracogo dɔ ye min b'a to a nafamafɛnw kafolen

A tɔ bɛ ŋɛ 6nan na

Denmisɛnnin ka hakɛw dɔ y'a lakanako ɲuman ye

Ne bɛ laadili kɛ ka ɲɛsin denmansaw ma. Wotoro nana an sɛnɛkɛlaw dɛmɛni de kama. Wotoroko ma dabɔ tiɲɛni kama. Wotorobolila yɛrɛ de bɛ kɛ sababu ye, ni wotoro bɛ tiɲɛni kɛ.

An kana wotoro to denmisɛnnin kodɔnbaliw bolo. Sabula fali de bɛ wotoro sama. Wotoro jugumanyɔrɔ ye fali ye. Fali tɛ bɔda ɲuman dɔn, a tɛ bɔda jugu dɔn. A mana a kunsin fan min fɛ, a bɛ taa yɛnfɛ. O ye fan ɲuman ye, o ye fan jugu ye, fali t'o dɔn. Sabula bagan don. Wotorobolila de ka kan ka fali don sira ɲuman na. Wotoro tiɲɛninɔ ka jugu kosɛbɛ.

Wotoro kɛra Madu Kɔnɛ sababu ye arabadon desanburukalo tile 9 san 2015 sogomanɛgɛ kanɲɛ 8nan tɛmɛnɛn ni sanga 30 ɲɔgɔnna ye. Ncila-Korobugu la Wolɔdo komini na Kolokanin mara la.

Soyibajan Jara

Madu Kɔnɛ si hakɛ tun bɛ san 9 na. Lakɔliden tun don kalan kun fɔlɔ kalanso 3nan na. Tuma min na a ye wotoro siri du kɔnɔ k'a bɛ taa foro la, wotoro yɛlɛnna kabakurun dɔ kan. Wotoro yɛlɛmana n'a ye k'a dafiri. Madu Kɔnɛ turula a kan kan, k'a kankari. Nin don kɛra ɲɛji ani hinɛ ni makari dan bɛɛ ye dugu n'a lamini mɔgɔw bolo. Ala ka hinɛ a la, k'a dayɔrɔ nɛɛma.

Soyibajan Jara ka bɔ Kɔdumandala Wolɔjɛdo, Nɔnkɔn komini na Kolokanin

Gɛlɛya bɛ warijate la balikukalannaw bolo

An balimakɛ Hamidu Tulema ni ɲanimatɛri don «Arajo Sigida Yiriwaso» la Timisa, a ye bataki ci Kibaru ɲɛmɔgɔyaso la zuwɛnkalo tile 18 san 2016, ka ɲininkali kɛ.

A ko dɔrɔmɛ ba kɛmɛ fila walima ba kɛmɛ naani, n'i y'o jate wari la, k'a b'i n'a fɔ o ye miliyɔn kelen walima miliyɔn fila ye?

A ko danfara min bɛ o fɔcogo fila ninnu cɛ, k'ale kunnafoni o la.

Jaabili la, Kibaru ɲɛmɔgɔyaso b'a jira Hamidu Tulema na, k'an ka kuma sefawari kan; o min ye wari fanba ye Mali kɔnɔ ka munumunu mɔgɔw ni ɲɔgɔn

Hamidu Tulema

cɛ.

Sefawari gana fara a biye kan, sɛbɛnni fɛn o fɛn b'u kan, a bɛɛ ye tubabukan ye. O de b'an bila ka kan fila sanga ɲɔgɔn ma wariko sira fɛ. N'o ye bamanankan (fasokan) ani tubabukan ye.

Wari fɔlɔ ye sɛnkisela ye tubabukan na. Bamanankan na dɔrɔmɛ kelen don. Tɔcogo la kelen tɛ, nka hakɛ la u fila bɛɛ kan bɛ fɛn kelen ma. O la da o da sɛbɛnnen bɛ wari gana walima waribiye kan, i b'o tila 5 ye walasa k'a da sɔrɔ bamanankan na.

Da tubabukan tilalen kɔfɛ 5 ye, n'i b'a fɔ bamanankan na, i bɛ sefawari dɔrɔmɛ fɔlɔ fɔ, kasɔrɔ ka jaabi sɔrɔlen fɔ ka tugu o la.

Misali la sefawari d.1; sefawarid:10; sefawarid.199 999

Nka ni dɔrɔmɛ kelen farala o kan, o bɛ bɛn ba kɛmɛ fila min ma, i man kan k'o sɛbɛn, sanko k'o fɔ. I bɛ sin ka sefawari miliyɔn kelen de fɔ, walima k'a sɛbɛn. O ye warijate sira ye. Daw fɔli gansan sira ko tɛ.

Warijate la tubabukan miliyɔn n'a miliyari ani bamanankan miliyɔn n'a miliyari bɛɛ fɔcogo an'u hakɛ bɛɛ ye kelen ye.

O tuma na an k'an hakili to a la, sefawari dɔrɔmɛ ba kɛmɛ tɛmɛnen kɔfɛ, an kana ba kɛmɛ fila, ba kɛmɛ saba ... walima ba kɛmɛ kɔnɔntɔn fɔ warijate la

Dɔkala Yusufu Jara

Kibaru bɛ dɔ fara kalanden jolen ka se kan

Zuwɛnkalo Kibaru n'o ye kibarusɛbɛn bɔko 521nan ye, an ye kunnafoni nafamaw sɔrɔ a kɔnɔ. Ne bɛ an karamɔgɔ Mahamadu Kɔnta ani Dɔkala Yusufu Jara fo u ka ceisiri la ka kunnafoni nafamaw ɲini an ka sigidaw la ka kalanden jolenw ladɔnniya. Ne b'u fo dantɛ foli min na.

Kunnafoni ninnu ye : Mali masabafanga, fanga jujɔn fo ka se Sunjata Keyita tile ma, laturu buruju ani Sikaso masabafanga kunnafoni. An y'a dɔn ko Sikaso masakɛ fɔlɔ tun ye Mansa Dawula Tarawele ye; nka dugu sigibaa fɔlɔw tun ye Samɔgɔw ye. Nin bɛɛ b'a jira ko balikukalan tun bɛ dibi la; sisan a b'a la ka yeelen bɔ. Anw balikukalannaw b'a la ka kunnafoni min sɔrɔ bi, jamana kunkankow ani diɲɛ fan wɛrɛ kan, ne ma da a la ko sisan lakɔlidenw b'an bɔ olu faamuyali la k'a sababu kɛ Kibaru sɛbɛnbaaw ka cɛsiri ye ɲinini sira fɛ.

A dɔ la, anw balikukalannaw ni lakɔlidenw mana sigi Mali tariku kan, an bɛ sɔn k'a da to u la dɛ. O tuma na an b'a ɲini ɲininikɛlaw fɛ, u ka gɛrɛ dɔgɔtɔrɔw fana na ka dɔgɔtɔrɔsow sariyaw ani dɔgɔtɔrɔw ka baara kɛcogo ɲɛɲini k'an kunnafoni. N'o tɛ mɔgɔw degunyɔrɔba dɔ ye dɔgɔtɔrɔsow ye bi. An tɛ fosi ɲɛdɔn yen. An t'a fɔ ka kɛta dɔn, kuma t'an ka hakɛw ma. N'a sɔrɔla dɔgɔtɔrɔya kalanni dɔ tun bɛ se ka kɛ fasokanw

Yaya Mariko

na, o tun bɛ sɔn ka fisaya tubabukan kalanbaliw ma. Bɛɛ b'a dɔn ko dɔgɔtɔrɔya tɛ kalan gansan ye. U ka baara nafa ka bon, mɔgɔw minɛcogo ma u fɛ. Dɔgɔtɔrɔya kalanni fasokanw na an mako dɛ b'o la sa. Mɔgɔ bɛ don dɔ kɔlɔn sen ka bila don dɔ mindɔgɔ ɲɛ.

Ne bɛ Kibaru ɲɛmɔgɔ fo a ka hakili ɲumanya la. An wasalen don bi ni Kibaru ye. Ka foli lase batakisɛbɛnna bɛɛ ma.

Yaya Mariko ka bɔ Senu Bamako

Samiyɛ daminɛcogo ma ɲɛ

Ɲɔna yan, anw ye sanji fɔlɔ sɔrɔ zuwɛnkalo tile 4 san 2016. O bɛnna sibiridon ma, milimɛtɛrɛ 33. O dugu jɛ sanji milimɛtɛrɛ 15 fana sɔrɔla. Nka kabini o sanji fila bɔra a la, anw ma sanji wɛrɛ sɔrɔ fo zuwɛnkalo tile 25. O kɛra gɛlɛyaba ye. An ye tile 15 kɛ sumaya na o kɔfɛ. Kɔɔrisi dannenw kɔni ma falen. An y'a sɔrɔ o bɛɛ tiɲɛna.

An b'a ɲini Mali sɛnɛkɛso ɲɛmɔgɔ fɛ, u ka yɛlɛma don kɔɔrisiko la. Kɔɔrisi terekelen bɔrɛ kelen kilo 15, a tɛ taari kelen dan. Jate min fɔra anw ye kɔɔri dancogo la, taari kelen dansi bɛnna bɔrɛ 3 ma o la. Kɔɔrisi terekelen in tɛ ka falen anw fɛ yan. I b'a sɔrɔ a man ɲi. N'an tun bɛ se ka terekebali sɔrɔ joona, o de tun bɛ diya an ye. O kilo 60 bɛ bɛn taari kelen ma. N'a fɔra an ka kɔɔrisi san julaw bolo, o sɔngɔ ka gɛlɛn. Dɔw b'a feere d.2 800, dɔw ta ye d.3 000 ye.

Jamana ɲɛmɔgɔw ye kɔɔri kilo kelen sɔngɔ kɛ sefawari d. 50 ye. O diyara anw ye kosɛbɛ. Ɲɔna yan, mɔgɔw mɔnɛna kɔɔrisɛnɛ fɛ kosɛbɛ; nka kɔɔrisiko de ye bɔara gɛlɛya an bolo. Anw b'a ɲini Mali sɛnɛkɛso ɲɛmɔgɔ ani Sɛmudete ɲɛmɔgɔ fɛ, u ka kɔɔrisi di sɛnɛkɛlaw ma. N'o tɛ warijɛ tɛ mɔgɔ caman bolo sisan ka kɔɔrisi san.

Alujan Tarawele ka bɔ Ɲɔna, Nangolo komini na

Zuluyekalo tile 12 san 2016

Danni banna Nɔgɔlaso kabini zuwɛnkalo la

Anw fɛ Nɔgɔlaso yan, samiyɛ taacogo ka ɲi fɔlɔ. Ɲinan samiyɛ ani salon ta daminɛcogo kɛra kelen ye. U bɛɛ daminɛna ni sanji sɔrɔbaliya ye; nka sanji labanna ka tugu o kɔfɛ. O de ye danni sennateliya anw fɛ. Mɔgɔ caman tilala danni na kabini zuwɛnkalo kɔnɔ.

Kabaw ni kɔɔriw nɔgɔdon daminɛna. Foro bɛɛ fara sun na; anw ma danniko fila kɛ foro si la; fo foro minnu tun danna k'a sɔrɔ sanji ma tugu; an kɔni y'olu ɲɛfɛdan.

An bɛ yɔrɔ min na, forow ladonko jɔrɛ de b'an na; n'o tɛ min yɛ sunko ye, an bɛ Ala tanu; o nɔgɔyara. Foro bɛɛ falenna ka jɛ. O siratigɛ la, an bɛ dugawu kɛ, Ala ka samiyɛ taacogo ɲɛ nin cogo in na.

O tɛmɛnen kɔfɛ ne bɛ samɛ-samɛ foli kɛ Malidenw na. Ala ka seli caman jira an na kɛnɛya la. Ala ka bɛn ni lafiya sabati an ka jamana kɔnɔ.

Daramani Sise ka bɔ Nɔgɔlaso, Sanzana komini na Kiɲan, Sikaso

Zuluyekalo tile 11 san 2016

Sira ɲuman ye yiriwali taamasiyɛnw dɔ ye

Anw fɛ yan, kabini sanji kun fɔlɔw mana bin, fo ka samiyɛ ban pewu, anw ni kamanagan bɛ ɲɔgɔn na; k'a sababu kɛ sira ɲuman ntanya ye.

K'a daminɛ Fana fo Kiɲan, sira ɲuman t'o furancɛ in na. Sɛmudete dun jigiba ye Bɛlɛkɔ mara ye kɔɔriko la. Sira ɲuman ye sigidaw yiriwali taamasiyɛn dɔ ye.

Alu Konatɛ ka bɔ Dandugu, Dɔyila mara la

Zuluyekalo tile 16 san 2016

Kalankɛnɛ n° 166nan :

Sɛbɛnni taamasiyɛnkulu mabɛnnenw

Sɛbɛnni taamasiyɛnkulu mabɛnnen ye kalansen ye min bɛ sɔrɔ «Bamanankan Mabɛn» kɔnɔ ka ɲɛsin Karamɔgɔw ma.

A sɛbɛnna jɛkabaara hukumu kɔnɔ Nɔriwɛzi jamana, Faransi ani Mali ɲininikɛlaw fɛ san 2006. Kanw bɛ sɛbɛn ni taamasiyɛnkulu mabɛnnenw de ye. Siginiw bɛ taamasiyɛnkulu mabɛnnenw de kɔnɔ. Siginiw dilannen bɛ ni mankan kolomaw ye *(phonèmes)*.

Faransikan, Angilɛkan, Irisikan, adw..., olu jɛlen bɛ labɛnkan taamasiyɛnkulu mabɛnnenw na. Siniwakan, larabukan, nkosɛbɛnni, adw..., olu kelen-kelen jɛlen n'u ka taamasiyɛnkulu mabɛnnenw don.

Mali fasokanw fana sɛbɛnnen don ni latɛnkan taamasiyɛnkulu mabɛnnen ye. O bɛ baara nɔgɔya sira caman kan. A b'a to diɲɛ kanbaw faamuyali ka nɔgɔya mɔgɔw fɛ minnu ye fasokanw kalan.

Taamasiyɛnkulu mabɛnnenw tun dɔnnen don an bɛnbaw fɛ kabini bi tɛ. Doko bɛɛ lajɛlen tun bɛ ɲɛnabɔ n'o taamasiyɛnkulu mabɛnnenw ye. Bamananw, maninkaw, kaadɔw, adw, olu ka tontigiya kalan caman tun bɛ kɛ ni taamasiyɛnkulu mabɛnnenw ye.

Tifinari, ale bɛ sɛbɛn ni taamasiyɛnkulu mabɛnnenw ye minnu labɛnna tamasɛkiw fɛ kabini fara tun ka magan tuma min na. Halibi baara bɛ kɛ n'o taamasiyɛnw ye tamasɛkiw fɛ yen. A karamɔgɔbaw ye musow ye.

Nko fana ye taamasiyɛnkulu mabɛnnnenw ye minnu dilanna Karamɔgɔ Solomana Kantɛ fɛ. Ale bɛ se ka kan bɛɛ sɛbɛn.

Masaba fana ye taamasiyɛnkulu mabɛnnenw ye minnu sɛbɛnna Karata bamananw fɛ tubabutile kɔnɔ. NKa ale karamɔgɔba fɔlɔ ntanyanen, kalandenw ma se ka tɛmɛ n'a ye; bawo u ma dɛmɛbaga sɔrɔ u yɛrɛ la.

Bamanakan taamasiyɛnkulu mabɛnnenw bɛ sɛbɛn cogoya 5 la. Olu ye :

1. Mansinnasɛbɛnni siginiden kunba : *A*
2. Mansinnasɛbɛnni siginiden misɛn : *a*
3. Bololasɛbɛnni siginiden kunba : *A*
4. Bololasɛbɛnni siginiden misɛn : *a*
5. Mansinnadege siginiden misɛn : *a*

Kɔlɔsili : An ka balikukalansow la kalan bɛ kɛ ni mansinnadege siginiden misɛnw ye.

Mahamadu Kɔnta

Maakɔrɔbaro :

Mɛtɛrɛ kɔrɔsigiw *(sous multiples du mètre)*

An ka maakɔrɔba n'a denw n'a mɔdenw bɛ baro la halibi. Dɔw ye lakɔlidenw ye, dɔw ye balikukalandenw ye. Baro senfɛ dɔ y'a ɲininka n'o y'a sɔrɔ kɔrɔsigiw bɛ mɛtɛrɛ la. O diyara cɛkɔrɔba ye kosɛbɛ. A y'a jira a lamɛnjama na ko kɔrɔsigiw bɛ mɛtɛrɛ la : olu ye desimɛtɛrɛ, santimɛtɛrɛ ani milimɛtɛrɛ.

Ɲɛfɔliw :

Janya minnu ka dɔgɔ ni mɛtɛrɛ ye, olu bɛ suma ni mɛtɛrɛ dugumadaw ye, n'olu y'a kɔrɔsigiw ye.

1 - **Desimɛtɛrɛ** : N'an ye mɛtɛrɛ karikarita ja majɛ̀, an b'a ye k'a fɔ tilayɔrɔ 10 b'a la. O tilayɔrɔ kelen-kelen bɛ bɛn desimɛtɛrɛ 1 ma. O kɔrɔ ye ko mɛtɛrɛ tilako 10 ye desimɛtɛrɛ 1 ye.

Desimɛtɛrɛ 1 = mɛtɛrɛ 0,1.

Desimɛtɛrɛ ye mɛtɛrɛ tilako 10 ye.

Mɛtɛrɛ 1 = desimɛtɛrɛ 10 ye.

Kɔlɔsiliw :

- kalandenw ka tiiricilan janya ye desimɛtɛrɛ ye; mɛtɛrɛ tilako 10.
- Kalandenw ka sumanikɛlan ye desimɛtɛrɛ mafila ye.

Daramani Tarawele

Katimu hukumu kɔnɔ, so kelen jateden kelen. N'i bɛ mɛtɛrɛ da bayelɛma ka kɛ desimɛtɛrɛ ye, i dan ye ka fu kelen sigi mɛtɛrɛ da in kinin fɛ.

I yɛrɛ filɛ ninnu na :

m 4 = dm .....
m 12 = dm .....
m 706 = dm .....
m 3490 = dm .....
m 9678 = dm .....

N'i bɛ mɛtɛrɛ da bayelɛma ka kɛ desimɛtɛrɛ ye, ni da in ye da murumuruma ye, i dan ye ka nkɔri lataa kinin fɛ ni kelen ye.

I yɛrɛ sifilɛ ninnu na :

m 4,5 = dm .....
m 18,7 = dm .....
m 74, 96 = dm .....
m 68,549 = dm .....
m 69, 9804 = dm .....

N'i bɛ desimɛtɛrɛ da bayelɛma ka kɛ mɛtɛrɛ ye, i dan ye ka nkɔri sigi ateden laban kinin fɛ. Ni da in ye a murumuruma ye, i dan ye ka nkɔri lana numan fɛ ni so kelen ye.

Misaliw :

dm 36,5 = m 3,65 ye
dm 4,8 = m 0,48 ye
dm 0,6 = m 0,06 ye.

I yɛrɛ sifilɛ ninnu na :

dm 24,3 = m .....
dm 90, 20 = m .....
dm 6,86 = m .....
dm 941 = m .....
dm 870 = m .....

Karamɔgɔ Daramani Tarawele
Sumanikɛlanw, kalan Diya, San 1998 utikalo

Tumutu, binkannikɛlaw ye Mali sɔrɔdasi 4 faga

Cakɛda min bɛ ka Gundamu sira dilan, sɔrɔdasi dɔw b'a la k'olu kɔlɔsi. Arabadon zuwɛnkalo tile 29 san 2016, binkannikɛlaw ye dankari o lakanabaa ninnu na ka mɔgɔ 4 faga u la, 4 wɛrɛ tun joginna. O joginnenw na kelen labanna ka fatu alamisadon kalo tile 30. Mɔbili fila minnu tun b'u bolo, binkannikɛla ninnu taara n'olu ye, marifabaw b'olu danfɛ. Binkanni in kɛra wulafɛnɛgɛ kanma 18 tɛmɛnen ni sanga 30 ye.

Ka bɔ Tumutu ka se baarakɛlaw kɔlɔsibaaw dagayɔrɔ la n'o ye Asarani dugu kɔ ye, o ye kilomɛtɛrɛ 45 ye. U bɛ kɔlɔsili bɔ ɲɔgɔn kɔrɔ. Ni dɔw bɛna jigin, dɔwɛrɛ bɛ taa olu bɛ na. Tuma min na labalaw bɔra Tumutu ka kilomɛtɛrɛ 25 boli, binkannikɛlaw ye dankari kɔlɔsilikɛla dɔ minnu na o waati la. A b'i n'a fɔ u misɛnna ka sɔrɔdasi kɔlɔsilikɛla ninnu jɔ-jɔ kosɛbɛ kasɔrɔ ka waati ɲuman jate minɛ ka nin waleya jugu in kɛ. Kasɔrɔ mɛkalo tɛmɛnen in tile 21 su k'a dugu jɛ a tile 22 la, binkannikɛlaw ye dankari sɔrɔdasi kɔlɔsilikɛlaw la Tumutu ni Asarani cɛ ka mɔgɔ kelen faga u la ka naani jogin, ka taa n'u ka mɔbili ye.

Alamisadon zuwɛnkalo tile 30 kɛra jɔrɔ ani dusukasi dan bɛɛ ye Tumutu kɔnɔ. Mɔgɔ minnu b'a la ka sigidalamɔgɔw lakana, ni dan bɛ kari olu yɛrɛ la, mɔgɔ tɔw bɛna mun kɛ? Tumutuka dɔ y'a jira k'a laban, u bɛna u sigiyɔrɔ bila ka yɛlɛma fan wɛrɛ fɛ; walima ka taa Bamako.

Mulayi Saya / Dɔkala Yufusu Jara

Dukɛnɛ n° 140nan :

A ɲini ka diɲɛ dɔn k'a lakali i ka kɔlɛ ye: Eziputi diinɛko n'a kobakɛw

Eziputi kɔrɔlen na, tontigiya de tun ye diinɛ ye. San 2150 sanni Nabila Isa ka bange, Boli (jo) 1000 ni kɔ tun b'u bolo, u tun bɛ minnu bato. Baara o baara tun bɛ kɛ, o bɛɛ n'a dama Boli tun don. Ala ka danfɛnbaw, i n'a fɔ kuluw, bajiw, tubaw, adw, olu bɛɛ tun n'u dama boliw tun don. Hadamaden Kamanagankow n'a laɲiniw, i n'a fɔ, furu, densɔrɔ, garijɛgɛ, mandiya, jamatigiya, fangasɔrɔ, olu, bɛɛ n'u dama Boli tun don. Mɔgɔ kelen-kelen fana tun b'a yɛrɛ tangali min kɛ, k'a yɛrɛ lakana, k'a kisi juguw tɔɔrɔ ma, o ko ninnu bɛɛ tun n'u dama Boli tun don.

U ka Boli caman tun ye fanfilamaw ye : fan kelen ye mɔgɔfari ye, fan kelen dɔ tun ye baganfari ye. Boli cɛlamaw, a musolamaw, olu fana tun bɛ yen.

Boliba tun ye u bolo tile ye. O tun bɛ wele «Erɛ». U ka jate la, su o su sankolo Boli tun bɛ tile kunun ka jigin n'a ye dugukolo jukɔrɔ, sɔgɔmada fɛ a tun bɛ poyi ka bɔ.

Osirisi tun ye saya boli ye. O n'a muso Isisi tun bɛ mɔgɔ salenw ka kiiri tigɛ dugukolo jukɔrɔ. Osirisi n'a muso Isisi, olu den tun ye Harisi ye. Harisi tun ye Eziputi masakaw n'o ye Farawunaw ye, olu ka boli ye, min tun b'u lakana.

Suw labɛnni min tun bɛ kɛ walasa u kana toli, o boli tun ye Anibisi ye.

Tɔntigiya fanga bonyako jugu nana ni batokɛyɔrɔ caman jɔli ye. O hukumu kɔnɔ kaburu caman jɔra u fɛ minnu ɲɔgɔn ma ye diɲɛ kɔnɔ.

Masakaw ni nafolotigiw tun mana sa. Olu tun bɛ la n walasa u kana toli. U n bɛ su sɛmɛ bɔ, k'a nogow bɔ, k'a fogom gɔnw bɔ; nka u tun t'a sɔn bɔ. O fan minnu bɔra olu tun bɛ lamara bara dɔ kɔnɔ k'u datugu. O kɔfɛ u tun bɛ su fari mun ni kɔgɔ ye, ka tulu suguya dɔ kɛ k'a fari bɛɛ mun tuguni, k'a bila tile la k'a laja tile 40. O kɔfɛ, u tun b'a fari lafa ni fɛn dɔw ye k'a kala a n a in'a fɔ fosi ma bɔ a la.

Finimugu in e meleke a fan bɛɛ la o kɔfɛ, k'a bila subilalan kɔnɔ. O subilalan tun masirilen don. O la su tun bɛ san kɛmɛ caman kɛ, a b'a cogo la.

Eziputi kɔrɔlen na, jamanadenw tun tilalen don kulu saba ye :

Mɔgɔbaw tun ye kulu fɔlɔ ye : masakɛbondaw, dugulenw, diinɛɲɛmɔgɔw, dɔnnikɛlaw n'o ye sɛbɛnnikɛlaw ye ani furakɛlikɛlaw.

Kulu filanan tun ye jagokɛlaw ni bololabaarakɛla faamaw ye.

Kulu sabanan mɔgɔw tun ye cikɛlaw, bololabaarakɛla faantanw ani jamanaden tɔw ye.

Mahamadu Kɔnta

Лɛ Ɜnan tɔ

bɛ da dibi la ka sɔrɔ k'a fara bɔ a la. O cogo la, farikolo mago bɛ balo min na n'a yɛrɛ tɛ se k'a dilan, n'a bɛ malofara la, o bɛ na malokisɛ la.
Malowusu ye dunfɛn ye min nafa ka bon ka tɛmɛ malojɛnin kan (malogesɛ). A malokisɛ tɛ nɔrɔ ɲɔgɔn na, wa a dundala ka di ka tɛmɛ an ka malojɛnin kan. Wusuli bɛ malo kisɛw bayelema wa fɛnɲɛnamaninw ka tiɲɛni fanga mɛn bon u kan u lamarayɔrɔ la.

Alikaama : Nbuuru bɛ dilan ni alikaama ye. Nbuuru farala an ka duntaw kan. A dun bɛ dilan ni alikaama min ye o bɛ bɔ kɔkan. O bɛ san diɲɛ suguba la. N'a bɔra jamana kɔrɔnyanfan marabolo fila la, Gawo ni Tumutu ani Ofisidinizɛri dɔɔnin, alikaama sɔrɔ man di Mali kɔnɔ.
Alikaama min bɛ kɛ ka nbuuru dilan, o bɛ sɛnɛ ka caya diɲɛ cakɛdaba dɔw fɛ farajɛjamanaw na; wa u kɔlɔlɔ fanga ka bon hadamaden ka kɛnɛya kan ani sigida n'a lamini. O alikaama in bɛ labaaʃa ni mansinbaw ye k'a nafamayɔrɔw bɔ a la, ka mugu jɛman dɔ di, min tɛ mago fosi ɲɛ hadamaden ka baloko la. Bi-bi in na, nbuurudilanyɔrɔ minnu bɛ an ka sigidaw la, olu yɛrɛ bɛ fununnanw fara a kan ani fɛn wɛrɛw, walasa nbuuru ka se ka mara ka mɛɛn. Nafa fosi tɛ a nbuuru suguya ninnu na farikolo ka baloko nasira la. Ɲɔfurufuru ni ɲɔmi min bɛ jiran ni situlu ye, olu ka ɲi kosɛbɛ darakamɔni na; bawo farikolo nafalan caman bɛ sɔrɔ u la. N'a ma ɲɛ k'a fɔ ko nbuuru dunni donna an ka baloko ɲuman jogow la, a ka ɲi an k'a dilan ni sigida sumanw ye an'a fununnanw. O bɛ se ka kɛ; bawo a misali caman b'an bolokɔrɔ. Ɲɔmugu, i n'a fɔ keningemugu bɛ bila ka funun n'an yɛrɛ ka fununnan labɛnnen ye, dɔw yɛrɛ bɛ banankumugu fara a kan.
Nafa min bɛ nbuuru dilanni na ni sigida suman n'a fununnanw ye : a musaka man ca, tubabufununnan sanni bɛ to yen; an ka sumansɛnɛnaw bɛ sugu sɔrɔ. Ni cikɛlaw yɛrɛ sera nbuuru dilancogo la, o bɛ kɛ sababu ye k'u ka seko ni dɔnko don da la baloko la ani ka sɔrɔ jiidi.
Baloko sira kan, ka nbuuru dun min dilanna ni sigida suman n'a fununnanw ye, o nafa ka bon ka tɛmɛ nbuuru yɛrɛ kan.

Bɛrisɔni Tarawele
ka sigidalafɛn duntaw

Alimaɲi silamɛ dɔw ko ka dɔbɔ u ka sun kuntaala la

Tuɲiki jamanaden minnu sigilen bɛ Bɛrilɛn Alimaɲi faaba kɔnɔ, olu ka tɔn dɔw bɛ ɲaniya dɔ kɔkɔrɔ. O ɲaniya in kuma bɛ sɔn ka caya diɲɛ silamɛw bolo. Tilema fɛ tile kuntaala ka jan ni su ye. O siratigɛ la, Aliman minnu buruju bɔra Turiki jamana na, olu y'a jira k'u ka bɛn kuntaala dɔ kan walima u k'u sanga silamɛjamana wɛrɛ ma, min ka surun u la. A kana kɛ tile bɔli n'a binni ye.
Yɔrɔ minnu na tile kuntaala ka jan kosɛbɛ, olu bɛ degun kosɛbɛ. Sabula jamana minnu bɛ dugukolo banfanw fɛ, san waati dɔw la olu bɛ kalo caman kɛ tile la k'a sɔrɔ a ma bin. Ka kalo caman wɛrɛ kɛ su la k'a sɔrɔ dugu ma jɛ.
Misali la Madina Makan jamana na, sun kuntaala tile kɔnɔ o ye lɛrɛ 14 ye. An kuntigi Mahamadu kisi ni nɛɛma b'a ye, o ka dugu ye Madina ye. O de la Aliman minnu buruju ye Turiki ye, u ɲaniya ye lɛrɛ 3 ka bɔ u ka sun kuntaala la tilé kɔnɔ. N'o ye olu ka sun tigɛ wulafɛnɛgɛ kaɲɛ 18 tɛmɛnen ni sanga 30 ye. Kɔ n'i ye jate ta tile bɔli n'a binni ma, u ka suntigɛ ka kan ka bɛn sufɛnɛgɛ kaɲɛ 21 tɛmɛnen ma ni sanga 30 ye, Alimaɲi lɛrɛ la.

Alimaɲi tɛ dugukolo labanyɔrɔ jamana ye

Aliman minnu buruju ye Turiki jamana ye, n'olu bɛ san kalojatebɔsɛbɛn dilan, u bɛ tile bɔwaati si'a binwaati sɛbɛn a kan. O b'a to mɔgɔw kɛ ɔɛ ka fitiri ni saafo seli a tuma na, ani mɔgɔw ka suntigɛwaati dɔn. Nin waleya in bɛ ɲininkali fila lawuli.
A fɔlɔ, Alimaɲi tɛ dugukolo banyɔrɔ jamana ye; a bɛ kɔnɔna na dɔɔnin. A su kuntaala n'a tile kuntaala ni Ɛrɔpu kɛɲɛkayanfan jamanaw (dugukolo banfan) ta tɛ kelen ye. Alimaɲi ni su kɔra, dugu bɛ jɛ. O la a ni dugukolo labanyɔrɔ jamanaw ka jatew bɛ se ka kɛɲɛ wa? Su bɛ mɛɛn yen, tile bɛ mɛɛn yen?
A filanan, ni sɔn kɛra a ka laɲini ma, su dun bɛ ko yen ka dugu jɛ yen san waati bɛɛ la. Yala a b'a sanga Madina walima Makan yɛrɛ ma wa, walima silamɛjamana wɛrɛ minnu b'a kɛrɛfɛ a b'a sanga olu ma?
Silamɛdiinɛ kitabuw kɔnɔko tɛ kelen ye nin ko in kan. Min kɔni jɛlen don, o de ye sun bɛ don sanni tile ka bɔ, sun bɛ tigɛ ni tile binna. O de bɛ kuranɛ kɔnɔ. Ko «a' ye dumuni kɛ ka ji min fo ka se waati ma, waati min n'aw bɛ se ka gaari jɛman don ka bɔ gaari finman na. N'a' bɛna sun don». O de b'a sɛmɛntiya ko sun tɛ tigɛ tile tɔ kɔnɔ. (Sura 2 wɛrise 187).

Ɛrɔpu kɛɲɛkayanfan silamɛw tɛ hakilila kelen na

Jamana minnu bɛ diɲɛ dan na, n'o ye dugukolo banfan ye, tile tɛ bɔ yen. N'a bɔra fana a tɛ bin. Silamɛ minnu bɛ yen, ɲɛmɔgɔyaso jɔnjɔn t'u la min bɛ se ka hakilila kelen di u ma. O de la u ka kumaw bɛ fɔ ɲɔgɔn kɔ diinɛ kan tuma caman na.
Misali la dugu minnu bɛ Siyɛdi jamana kɛɲɛkayanfan fɛ, n'a ka di olu ye u bɛ se ka sun tigɛ woroduguyanfan duguw ta tigɛwaati la. Silamɛw ka jɛkuluba min bɛ Ɛrɔpu kɔnɔ, nin y'o hakilila ye.
Larabuw ka telewisɔnsoba min bɛ wele larabukan na Alijazayira, o delila ka ɲininkali dɔw kɛ Laponi dugu kɔnɔ Siyɛdi jamana na. Silamɛ 700 ɲɔgɔnna bɛ dugu in kɔnɔ jamana kɛɲɛkayanfan fɛ. A kɔlɔsira ko u bɛɛ tɛ k'u kɛɲɛ ni faaba ka waati dantigɛlenw ye sunko la. Caman bɛ k'u bɛn ni Makan taw de ye Arabi Sawuditi jamana kan. Dɔw bɛ k'u bɛn ni silamɛjamana dɔ ye, min ka surun Lapoli dugu la. Isilandi jamana silamɛw b'u sun tigɛ ka bɛn ni su ni tile bɛ fɔ ɲɔgɔn kɔ jamana minnu na; i n'a fɔ Alimaɲi n'a lamini jamanaw ta waati.

Silamɛdiinɛ ɲɛmɔgɔyaso minnu bɛ diɲɛ kɔnɔ, olu tɛ hakilila kelen kan

Diɲɛ kɔnɔ sunamɔgɔw ka fangabulonw tɛ hakilila kelen na. Arabi Sawuditi dɔnnikɛlabaw ka jɛkuluba y'a jira ko kuranɛ kumakan de ye labatota ye. O siratigɛ la Makan dugukolo kan sun bɛ don sanni ka tile bɔ, sun bɛ tigɛ ni tile binna. O la hali ni su walima tile kuntaala danna lɛrɛ kelen ma, o sariya in bɛ labato.
Kasɔrɔ dɔw y'a jira k'a mankan silamɛw sunnen ka to yɔrɔw la, yɔrɔ minnu na tile kuntaala ka jan kojugu. Misali la Misiranjamana faaba la n'o ye Kɛri ye, o misiri min bɛ wele larabukan na Ali Azari, o ɲɛmɔgɔw y'a jira ko silamɛw man kan ka tɛmɛ lɛrɛ 18 kuntaala kan sun na tile kɔnɔ. Misiranjamana silamɛya sannayelen kalansoba karamɔgɔ dɔ tun ye Muhamadu Abudu ye. O tun delila k'o kuma in fɔ. O ni bi cɛ ye san kɛmɛ ɲɔgɔnna ye. A tun y'o fɔ k'a sinsin silamɛya sira taamani nɔgɔyali kan. Dɔnnibaa minnu bɛ diɲɛ na sisan, o dɔ ye Seki Zaraka ye. Ale y a jira ko Mohamadu Abudu hakilila in bɛ se ka don ba la dugukolo banyɔrɔ jamanaw na. Ɛrɔpu gun jamana caman b'o la. Nka mɔgɔ ka kan k'a hakili to fɛn min na, dan sigili sun kuntaala la tile kɔnɔ k'a kɛ lɛrɛ 18 ye, ka da daliluya dɔw kan, Alimaɲi t'o jamanaw na. Sabula olu fɛ yen sun kuntaala tile kɔnɔ o ye lɛrɛ 17 ye. N'a ɔra k'o lɛrɛ 18 in ka waleya Faransi jamana na, o de bɛ sɔn ka kɛ gelɛya ye fana. Sabula olu ka jamana woroduguyanfan fɛ, tile kuntaala janya tɛ kɛɲɛkayanfan ta bɔ.

Turiki Diyane tɛna sɔn taabolo fɔlenw waleyali ma

San kalojatebɔsɛbɛn kura min dilannen filɛ Alimaɲi, a dilanbaaw y'u sinsin dɔnnibaa dɔw kumakanw kan. O dɔw yɛrɛ ni Turiki jamana diinɛko ɲɛmɔgɔyasoba bɛ baara kɛ ɲɔgɔn fɛ. O ɲɛmɔgɔyasoba in de bɛ wele u fɛ Diyane.
Diyane ye san kalojatebɔsɛbɛn min dilan, o de bɛ ka labato Turikikaw ka misiri caman kɔnɔ Ɛrɔpu jamanaw na, Alimaɲi yɛrɛ b'o la. Kasɔrɔ Turiki jamana dugu min bɛ wele Sinɔpu, sun kuntaala ka jan yen. A bɛ se lɛrɛ 17 ani sanga 28 ma.

Selimu Eriyamani
Dɔkala Yusufu Jara

Binkannikɛlaw ye sɔrɔdasi 17 faga Nanpala sɔrɔdasikan kɔnɔ

Mali sɔrɔdasiw dagayɔrɔ min bɛ Nanpala Segu mara la, tarata sɔgɔma joona zuluyekalo tile 19 san 2016 binkannikɛlaw ye dankari o la. U ye sɔrɔdasi 17 faga ka 35 jogin. Kunnafoniw y'a jira k'u taara ni sɔrɔdasiw ka kɛlɛkɛminɛn caman an'u ka mɔbiliw ye. U ma se ka taa ni kɛlɛkɛminɛn minnu ye u y'olu tiɲɛ.
A jirala ko binkannikɛla ninnu tun nana mɔbiliw ni motow la. Sɔrɔdasi damadɔ minnu tun bɛ sɔrɔdasikan in kɔnɔ yen, u ka mugu fanga bonyana olu ma. U tɔw y'u yɛrɛ ɲini. Dɔw taara Lere, dɔw taara Jabali.
Mali sɔrɔdasiw ni binkannikɛla dɔw tun karila ɲɔgɔn na Mali ni Burukina dancɛ la. U ye dɔw faga o senfɛ. Kojugubakɛjɛkulu min tubabukan daɲɛ surun ye Akimi *(AQMI)* ye, o ɲɛmɔgɔ dɔ tun b'o fagalenw na. Ale tɔgɔ tun ye Abubakari Alisinkiti. O kelen tun tɛ tɛmɛ dɔgɔkun kelen kan fɔlɔ. Binkannikɛla dɔw filɛ ka dankari sɔrɔdasiw la Nanpala o nɔ gonin na. Mali sɔrɔdasiw ni binkannikɛlaw y'o kelɛ min kɛ Burukina dancɛ la, u ye Bubakari Sawadogo ɲɛnama minɛ; ale ye Burukina jamanaden ye. Kojugubakɛjɛkulu min bɛ wele Ansaridini, o tɔnden don. U nana o datugu Bamakɔ. Ansaridini tɔgɔ la, u ye dansagawele caman kɛ Sikaso mara la. Bubakari Sawadogo ka jɛkulu mɔgɔ hakɛ tun bɛ se 30 ni kɔ ma. Yakuba Ture b'a la. Ale fana ye Burukina jamanaden ye. O yɛrɛ dalen bɛ Bubakari Sawadogo kan ɲɛmɔgɔya la. Sɔrɔdasiw y'ale minɛ kabini san 2016 in mɛkalo kɔnɔna na. Burukina bɛ k'a ɲini Mali fɛ, a ka Bubakari Sawadogo di a ma.

Adama Jara
Dɔkala Yusufu Jara

Buwɔ ye jiri ye, min nafa ka bon kosɛbɛ

Baaradaw bɛ dayɛlɛ bɔ nafa bɔli kama. A bɛ se ka fɔ fana buwɔ. O baaradaw bɛ nafolo lase mɔgɔ ma, ka sigida n'a lamini fana lakama. Bɔ ye jiri ye, min nafa ka ca. Jiriko ɲɛdɔnbaaw y'a jira, ko bɔ bɛ yɔrɔ o yɔrɔ la, ji ni fiɲɛ t'a duguklo sɔrɔ k'a tigɛ. Nafoloko ɲɛdɔnbaaw fana y'a jira ko dɔnbaliya kɔ, n'o tɛ bɔ ye sanu ye hadamadenw bolo. Sojɔlaw yɛrɛ bɛ bɔ kɛ fɛn suguya caman ye.

Bɔ ye jiri barikama ye, min bɛ falen futenimayɔrɔ ni nɛnɛmayɔrɔ ani dugukolo suguya bɛɛ kan. Bɔ kɔlɔsira Azigun, Amerikigun woroduguyanfan ani Afirki gun kan o bɛ san kɛmɛ caman bɔ. Nka bɔ nafa n'a ta bɛɛ, jamana caman tɛ k'a ɲɛsin bɔko ma a ɲɛma. Bɔ mɔ ka di o ye mɔdiya dan ye. Bɔ suguya dɔw be yen, don o don mɛtɛrɛ kelen ɲɔgɔnna bɛ se ka fara o kundama kan.

Kɔsa in de la bɔfeere b'a la ka sanga sɔrɔ. Bɔko bɛ ka kɛ baarada ani warisɔrɔsira ye wulakɔnɔmɔgɔ caman bolo; kɛrɛnkɛrɛnnenya la se tɛ mɔgɔ minnu ye.

An bɛ don min na Siniwajamana ye jamana fɔlɔ ye diɲɛ kɔnɔ, min bɛ ka bɔ sannifeere don bɛ la 'kosɛbɛ. Bɔ ɲɛci ka ca, a ɲininbaa fana bɛ ka caya. Siniwaw ka bɔ feereyɔrɔ fanba ye Erɔpu gun ani Lamerikɛnjamana ye. Diɲɛ faraɲɔgɔnkanjɛkulu min ɲɛsinnen bɛ bɔ ni ntensun nafa bɔli ma n'a tubabukan daɲɛ surun ye Inbari *(INBAR)* ye, o ɕɛmɛnen don diɲɛ tɔnba Oni na. O dɛmɛdɔnjɛkulu in de b'a la ka bɔ kɛ nafolomafɛn ye ani sigida n'a lamini lakanɔnan. Bi-bi in na sàn o san sefawari miliyari 600 bɛ sɔrɔ bɔ nafa la diɲɛ kɔnɔ. Bɔ kɛlen don nafasɔrɔsiraba ye wulakɔnɔmɔgɔ dɔw bolo.

Bɔ b'a la ka nafa min ladon diɲɛ fan tɔw fɛ, o de bɛ k'a to ni Afiriki jamana caman gɔfɛrɛnamanw n'a kɛnyɛrɛyew bɛ k'a ɲaniya k'u ɲɛsin bɔko ma. An bɛ don min na o ye jamana 18 ye, bɔ bɛ falen a yɛrɛ ma o yɔrɔ minnu na : Benɛn, Burundi, Kameruni, Eritere, Ecopi, Gana, Liberiya, Keniya, Malawi, Madagasikari, Mozanbiki, Nizeriya, Uruwanda, Senegali, Seraliyɔni, Tanzani, Togo ani Uganda. Nin jamana kɔfɔlen ninnu bɛɛ bɛ Inbari jɛkulu kɔnɔ. Dɛmɛdɔnjɛkulu in b'u dege bɔ labaarali fɛɛrɛw la, ka dɔ fara u ka dɔnniya kan ani ka sira dɔn u kɔrɔ bɔturu bɛ se ka san sɔrɔ kosɛbɛ u fɛ cogo min na. Jamana minnu ye Angola, Gabɔn ani Zanbi ye, olu ye ɲaniya siri k'u bɛna kɛ Inbari tɔndenw ye. Inbari ɲɛmɔgɔba Hansi Firiyederisi y'a jira, ko bɔ bɛ se ka kɛ nafolosɔrɔsiraba ye Afiriki bolo don nataw la, faantanya kɛlɛli ani sigida n'a lamini lakanani hukumu kɔnɔ. Hami fɛn o fɛn b'u la n'o de bɛ k'u kɛ faantanjamana ye, bɔko matarafali bɛ se k'o hamiw nɔgɔya.

Bɔ bɛ bayɛlɛma ka kɛ fɛn nafama caman ye. Diɲɛ tɔnba bolofara min ɲɛsinnen bɛ sigida n'a lamini kɔɲɛw ma n'a tubabukan daɲɛ surun ye «*PNUE*» ye, o y'a jira ko nafa 2.000 ɲɔgɔnna bɛ sɔrɔ bɔ la. Siniwajamana y'a sɛmɛntiya k'o yɛrɛ ka dɔgɔ; k'olu bɛ nafa 10.000 de don bɔ la.

Misali la bɔ bɛ kɛ tabaliw, sigilanw, alimɔriw, sojɔjiriw, kuranpotow, dɛbɛn fiɲɛman min bɛ nɔrɔ tabaliw ni alimɔriw la n'a bɛ wele tubabukan na pilakazi, so dugumana labɛnnanw, lagamunikanw bɛ sɛbɛn fɛn min kan ka nɔrɔ kogow la, pilafɔn min bɛ tɔlisow kɔnɔ, jiri min bɛ gengen so jɔtɔ ka yɛlɛn ka sanfɛla labaara, jirikonw ni fɛnɛtɛrɛw bɛ don kadiri minnu kɔnɔ, o n'a ɲɔgɔnna caman.

Izini dɔw yɛrɛ bɛ bɔ bayɛlɛma ka kɛ papiye ye kunnafoniw bɛ sɛbɛn minnu

Izini dɔw yɛrɛ bɛ bɔ bayɛlɛma ka kɛ papiye

kan, jɔsilikɛpapiye minnu bɛ bila tubabuɲɛgɛnw kɔnɔ. A bɛ kɛ karitɔn fana ye. Ka da nin fɛn ninnu nafa kan Afiriki kɔnɔ, mɔgɔw ka kan ka bɔ ladon.

Izini wɛrɛw bɛ yen minnu bɛ bɔ bayɛlɛma ka kɛ finiw ye. Dɔw b'a kɛ dɔlɔ mintaw, winɛgiri ani kɛnɛyafuraw ye,

Yɔrɔ dɔw fana na bɔ bɛ kɛ tapiw ye; a bɛ kɛ segiw, jikankurunw n'u bɔ janw, nɛgɛsow, sinsanw, ɲinsɔgɔbɛlanw, lakɔlidenw ka sigilanw ni tababliw, sɛbɛnnikɛlan kɛrɛyɔn, gɔmuw ani fɛn wɛrɛw. Bɔ bɛ kɛ dɔgɔ fana ye. A tɛ yɔrɔ nɔgɔ.

Mɔgɔ dɔw yɛrɛ ka fɔ la, bɔ ye jiri kabakoma ye sigida n'a lamini lakanani na. A mɔ ka di, a bugun ka telin. A bɛ dugukolonɔ bali. Gazi jugu min bɛ mɔgɔ ninakili degun n'a ɲɔgɔnna bɛ kɔlɔn dɔw kɔnɔ, bɔ ka telin o samani fɛ ka tɛmɛ diɲɛ jiri tɔ bɛɛ kan. N'a bɛ yɔrɔ min na, a b'o gazi jugu de sama k'o bayɛlɛma ka kɛ ninakili fiɲɛɲuman ye. Nimafɛnw bɛ balo o fiɲɛ ɲuman in de la.

Bɔ turuli tigɛkafeere kama, o bɛ kɛ sababu ye ka baarada caya. Mɔgɔ caman bɛ ta o baaraw la. Bɔ turuli, a foro ladonni ani a tigɛli bɛɛ bɛ kɛ bolo la. Poroze min ɲɛsinnen bɛ bɔko ma Gana jamana kan, kɔsa in na o ye mɔgɔ 1.500 ta baara la.

Siniwajamana na izini minnu bɛ bɔ labaara, olu baarakɛlaw ye mɔgɔ miliyɔn 8 ye. Dɛmɛdɔnjɛkulu Inbari yɛrɛ y'a jira k'o hakɛ in bɛ sɔn ka se mɔgɔ miliyɔn 10 ma yanni san 2020 cɛ.

Bɔ turuli n'a seli tigɛli ma, o kuntaala b'a ta san 4 na ka se 8 ma. Bɔ suguyaw tɛ kelen ye. Dɔ mɔ ka di ka tɛmɛ dɔ kan. Wa bɔ tigɛlen tɛ bɔko bannen ye. A nugu ka telin, a bɛ bolo kura caman bɔ ka labɛn ka fangaba sɔrɔ tigɛli kɔfɛ. Bɔ suguya dɔw yɛrɛ bɛ se tigɛli ma u turulen san 3 walima san 5. Bɔ bɛ mɛɛn si la; a bɛ se ka san 40 sɔrɔ. Bɔ dili bɛ jaman dugu jukɔrɔ ani kɛrɛdaw fɛ. O de kosɔn bɔsun bɛ yɔrɔ min na, ji tɛ se k'a dugukolo tigɛ. Tigɛli ka jugu jiri tɔw ma; nka bɔ t'o ye. Tigɛli b'ale sɛbɛkɔrɔ bugun.

Ni bɔ ɲɛci ma ban mɔgɔw bolo, ɲɛsin bɛ kɛ bɔturu ma; siga fosi t'o la. Mun de la Afiriki jamanaw mɛɛnna kɔfɛ bɔko la fo ka se bi ma? Dɛmɛdɔnjɛkulu Inbari bolofara min bɛ Adisi Abeba n'o ye Ecopi jamana faaba ye, o ɲɛmɔgɔ ye Tesifayi Hunde ye. Ale y'a jira ko Afiriki to kɔ bɔko la, k'o sababu dɔ ye kunnafonintanya ye. Bɔsiw ɲinini k'u turu, k'u ladon ani k'u tigɛ, o musaka ntanya ka fara baaradaw dayɛlɛbaliya kan ka ɲɛsin bɔkɔ ma. Nka kabini kunnafoni ɲɛnamaw sɔrɔla o kɔɲɛw kan, jamana caman b'a la ka don bɔko la. O kɔlɔsira mɔgɔ caman tacogo fɛ ka bila a baara dakunw na. Bɔ bɛ falen a yɛrɛ ma jamana hakɛ min kɔnɔ Afiriki gun kan, o ka ca ni 30 ye. Dɛmɛdɔnjɛkulu Inbari yɛrɛ b'a la ka baara kɛ ni Afiriki bɔko cakɛda caman ye sisan. A b'a mɔgɔw kalan u baaraw kɛcogo ɲuman na. K'a damine bɔsikolokololaw la ka se bɔturulaw ni bɔtigɛlaw ma, kalanw bɛ ɲɛsin a bɛɛ ma. O siratigɛ la gɔfɛrɛnamanw wajibiyalen don ka bɔturu don ba la ni nafolo donni ye a dafɛ. O hukumu kɔnɔ, Afiriki jamanaw gɔfɛrɛnamanw ka kan ka labɛn sabati a ka bɔko baarakɛlaw kalanni kama. U bɛ se k'u bolo di kɛnyɛrɛye bɔko cakɛdaw ma u ka jamanaw kan, min b'a to bɔ bɛ se ka kɛ nafasɔrɔdaba ye. Hali ni bɔ ɲɛci ka ca a ɲininbaa fana ka ca, bɔfeerelaw bɛ se ka gɛlɛya sɔrɔ suguko la ni bɔ sannifeere ɲɛdɔn t'u la. A tɛ ɲɛ fo kalan naɲamaw ka k'u kun bɔ ɲuman sɔrɔcogo an'a feerecogo kan diɲɛ fan tan ni naani na.

Nansarajɛkulu ka lasigiden min bɛ Afiriki kelenya tɔnba lya *(UA)* la, o ye Gari Kɛnzi ye. Ale y'a jira ko bɔko ye fɛn nafamaba ye; nka k'a kɛcogo Afiriki kɔnɔ o nafa ka dɔgɔ. Mɔgɔ dɔw bolo, n'i ye bɔ tigɛ a bɛ sin ka nugu joona ka bolo kura caman bɔli min kɛ, k'o jogo min bɛ bɔ la, o man di sumansɛnɛnaw ye; sabula k'o bɛ forotigi timinangoya a ka baara la. Kasɔrɔ o ye bɔ cogo ye. O dè ka di a la fana. Bɔ nafa dɔ y'o ye a sɔrɔ jiidili ani sigida n'a lamini lakanani na.

O siratigɛ la bɔ tigɛli n'a bɛ nugu joona ka fangaba sɔrɔ o kɔfɛ, o man kan ka bɔ kɛ jiri mangɔ ye. Dɔw yɛrɛ bɛ siran bɔ cayako jugu kana u ka yɔrɔ jiriko tɔ silasa. Tigɛli bɛ jiri tɔw faga; nka a bɛ bɔ caya kungo kɔnɔ ka taa a fɛ. Tigɛli man telin ka bɔ faga; a ju bɔli de b'a faga.

Lamerikɛnjamana bɔko cakɛda dɔ ye laseli kɛ k'a jira ko bɔ tɛ kungo jiri tɔw silasa; ko ladoncogo de bɛ bɔforo la; n'o ma matarafa, bɔw funteni bɛ se ka juguya jiri tɔw ma.

Z. M.
Dɔkala Yusufu Jara

«AMAP» kuntigi
Usumani Mayiga
Kanw kunnafonisɛbɛnw baarada kuntigi
Ɲanze Samakɛ

Kibaru

BP : 24 - Telefɔni : 20-21-21-04
Kibaru Bugufiyɛ Bosola
Bamakɔ - Mali

Sɛbɛnnijɛkulu
Mahamadu Kɔnta,
DɔkalaYusufu Jara

Labugunyɔrɔ : AMAPU gafedilan baarada

Erɔpu gun ntolatan kupu tara Pɔritigali jamana fɛ

Erɔpu gun ntolatanw daminɛna Faransi jamana kan zuwɛnkalo tile 10, k'a kunce zuluyekalo tile 10 san 2016, ni Pɔritigali ka se ye Faransi kan 1 ni 0.

Jamana 24 tun b'a kɛnɛ kan. Olu tilala kulu 6 ye. Kupu in kɛra kabako caman ye. Jamana fitininw fanga bonyana ka tɛmɛ jamanabaw kan : Silowaki min dɔnnen tɛ, o ye Irisijamana gosi 2 ni 1. Peyidegali fana ye Irisijamana gosi 3 ni 0. Korowasi ye Esipaɲi gosi 2 ni 1. Eri jamana min dɔnnen tɛ, o ye Itali gosi 1 ni 0. Isilandi min jamanaden mumɛ tɛ miliyɔn 1 bɔ, o ye Angilɛjamana senbɔ tulon na 2 ni 1. Bɛliziki min jatelen tun don kuputala ye, o gosira 3 ni 1 Peyidegali fɛ k'a bila sotaasira kan. O b'a jira ko jamana fitininko tɛ ntolatan na bilen. Alimanjamana fana tun b'a sago kɛ Faransi la tuma bɛɛ, nka nin sen in na Faransi y'a gosi 2 ni 0.

Faransi min ye Ero 2016 ntolatanw labɛn, o ka ntolatanjɛkulu ye ɲanaya caman kɛ. Faransi ye Urumani gosi 2 ni 1; ka Alibani gosi 2 ni 0; a ni Suwisi jamana ta kɛra 0 ni 0 ye, ka Eri jamana gosi 2 ni 1, ka isilandi gosi 5 ni 2; ka se Alimanw na 2 ni 0. Pɔritigali dɔrɔn de sera a la finali don 1 ni 0.

O pɔritigali ye Koosokaasa caman kɛ sanni a ka se finali la. A porokotora; n'o tɛ, a tun ni sotaa ka kan. U ka

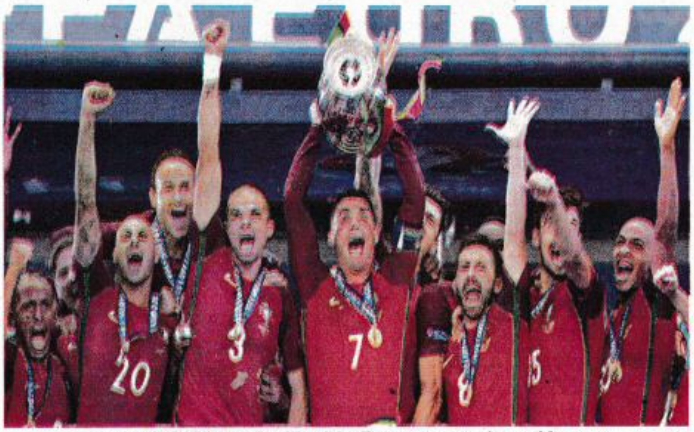

Ni y'a siɲɛ fɔlɔ ye Pɔritigali ka Erɔpu gun ntolatan Kupu ta

ntolatannaba min bɛ wele Oronalido, a y'u kisi sotaajoona ma. U ka degelikaramɔgɔ fana ka dɔnniya ka bon. A ka mɔgɔw bɛ se min na an'u tɛ se min na, a b'o dɔn, u seko damajira ye min ye, a b'o dɔn. Pɔritigali ni jamana o jamana mana bɛn, u t'a ɲini ka ntola ɲuman tan. U b'a ɲini k'o jamana bali a kana se k'a ka fɛɛrɛw walanwalan. U b'o ka fɛɛrɛ bɛɛ tiɲɛ a bolo; a b'a to o la ka poyi ka bi don.

Pɔritigali ka fɛɛrɛ ɲɛna a bolo. A ka ntolatan fɔlɔ la, a ni Isilandi ye ɲɔgɔn sɔrɔ, o kɛra 1 ni 1 ye. Filanan kɛra filaninbin o cogoya kelen na, 0 ni 0 a ni Otirisi jamana cɛ. O filaninbin kelen in kɛra a ni Hɔnigiri fana cɛ, 3 ni 3. A sera ka Korowasi gosi 1 ni 0, ka filaninbin kɛ kokura Pɔlɔɲi fɛ, o labanna mɔɔnɔbɔ ni penalitiduurutan na. O la Pɔritigali ye se sɔrɔ 5 ni 3. O kɔfɛ a ye Peyidegali gosi 2 ni 0, ka laban ka Faransi ci 1 ni 0 finali la. Oronalido min y'u ɲanaba ye, o banana finali in senfɛ fo u y'a labɔ ntolatan daminɛnen ni sanga 24 ye. Aka u y'u ka fɛɛrɛ kelen in kɛ Faransi la ka kuru kelen sɔrɔ k'o don Ederi fɛ sanga 109nan na, ka kupu ta.

Mahamadu Kɔnta

Erɔpu gun ntolatanba (Ero) ɲanaw

Faransi san 1960 : Irisijamana - Yugɔsilawi : 2 - 1
Esipaɲi san 1964 : Esipaɲi - Irisijamana 2 - 1
Itali san 1968 : Itali - Yugɔsilawi : 2 - 0
Bɛliziki san 1972 : Alimaɲi - Irisijamana : 3 - 0
Yugɔsilawi san 1976 : Cegɔsilowaki - Alimaɲi : 2 - 2 ani 5 - 3 mɔɔnɔbɔ kɔfɛ
Itali san 1980 : Alimaɲi - Bɛliziki : 2 - 1
Faransi san 1984 : Faransi - Esipaɲi : 2 - 0
Alimaɲi san 1988 :Peyiba - Irisijamana : 2 - 1
Siyɛdi san 1992 : Danemariki - ALimaɲi : 2 - 0
Angileteri san 196 : ALimaɲi - Cɛkijamana : 2 - 1
Peyiba san 2000 : Faransi - Itali : 2 - 1
Pɔritigali san 2004 : Gɛrɛsi - Pɔritigali : 1 - 0
Otirisi san 2008 : Esipaɲi - Alimaɲi : 1 - 0
Ukɛreni san 2012 : Esipaɲi - Itali : 4 - 0
Faransi san 2016 : Pɔritigali - Faransi : 1 - 0 mɔɔnɔbɔ kɔfɛ.

Kalo farikoloɲɛnajɛ kibaruyaw

- Mali bɛ kulu gɛlɛn na kupudimɔni ɲɛbilantolatanw na : Samatasegɛw bɛ kulu **C** la : Uni Gabɔn, Marɔku ani Kɔnɔwari bɛ ɲɔgɔn sɔrɔ. Mali ka kulu jamana ninnu bɛɛ ka gɛlɛn. Jamana 4 ninnu bɛɛ bɛ ɲɔgɔn sɔrɔ taakasegin na. O senfɛ jamana min ka kuru mana caya ni bɛɛ ta ye, o bɛ taa kupudimɔni kɛnɛ kan Irisijamana kan san 2018.

- Ntɛnɛndon, ɔkutoburukalo tile 3, san 2016 : Gabɔn ni Marɔku bɛ ɲɔgɔn sɔrɔ; Mali ni Kɔnɔwari bɛ ɲɔgɔn sɔrɔ.
- Ntɛnɛndon, nowanburukalo tile 7, san 2016 : Mali ni Gabɔn bɛ ɲɔgɔn sɔrɔ; Marɔku ni Kɔnɔwari bɛ ɲɔgɔn sɔrɔ.
- Ntɛnɛndon, utikalo tile 28, san 2017 Gabɔn ni Kɔnɔwari bɛ ɲɔgɔn sɔrɔ; Marɔku ni Mali bɛ ɲɔgɔn sɔrɔ.
- Sibiridon, sɛtanburukalo tile 2, san 2017, Kɔnɔwari ni Gabɔn bɛ ɲɔgɔn sɔrɔ; Mali ni Marɔku bɛ ɲɔgɔn sɔrɔ.
- Ntɛnɛndon, ɔkubɔburukalo tile 2, san 2017, Mali ni Kɔnɔwari bɛ ɲɔgɔn sɔrɔ; Marɔku ni Gabɔn bɛ ɲɔgɔn sɔrɔ.
- Ntɛnɛndon, nowanburukalo tile 6, san 2017, Kɔnɔwari ni Marɔku bɛ ɲɔgɔn sɔrɔ Gabɔn ni Mali bɛ ɲɔgɔn sɔrɔ.

- Kupudimɔni ɲɛbilantolatan kuluw Afiriki kɔnɔ :
Kulu A : Tunizi, Libi, Kongo demokaratiki, Lajine.
Kulu B : Zanbi, Kameruni, Alizeri, Nizeriya.
Kulu C : Gabɔn, Mali, Kɔnɔwari, Marɔku.
Kulu D : Sɛnɛgali, Afirikidisidi, Burikina faso, Kapuweri.
Kulu E : Gana, Eziputi, Kongo, Uganda

- Mali Samatasegɛ kadew ye Zapɔn ɲɔgɔnkunbɛnba kupu ta. Jamana ɲana 4 tun b'a kɛnɛ kan : Zapɔn kadew ye Azi gun jɔyɔrɔ fa, Hɔngiri kadew ye Erɔpu gun jɔyɔrɔ fa, Mɛkisiki kadew ye Ameriki gun jɔyɔrɔ fa, Mali ye Afiriki gun jɔyɔrɔ fa. Mali Samatege fitininw dɛ y'a kupu ta, bawo u ye Mɛsiki gosi 3 ni 0, ka Zapɔn gosi 2 ni 1, ka Hɔngiri gosi 3 ni 0. Haji Daramɛ sugandira ka kɛ ntolatan in ɲana ye, k'a jira k'a bɛ se ntolatan na ni bɛɛ ye. Jumadon, farikoloɲɛnajɛ minisiri, Huseyini Amiyɔn Gindo ye Samatasegɛ kadew bisimila, ka jamana kuntigi ni jamanadenw ka foli ni tanuni lase u ma, ka da a kan u ye faso kunnawolo. U ka degelikaramɔgɔ tɔgɔ Zonasi Kɔmulan.

- Farikoloɲɛnajɛkulu 3 bisimilala minisiri Huseyini Amiyɔn Gindo fɛ : Farikokoɲɛnajɛ minisiri y'u bisimila k'u fo, k'u walejumandɔn u faso kunnawololi la. Kulu fɔlɔ kɛra basikɛtikɛla fitininw ye, cɛmanninw ni musomanninw. Olu tun taara Mali jɔyɔrɔ fa diɲɛ kadew ka kupudimɔni nâ basikɛti la, Esipaɲi jamana kan. Musomanninw sera ka jamana saba gosi, o kupudimɔni in na. Afiriki jamana si ma delik'o ɲɔgɔnna kɛ fɔlɔ. Kulu filanan kɛra Mali Irigibikɛlaw ye. Olu ye Afiriki tilebinyanfanjamanaw ka kupu ta irigibi la. U y'u ka kupu jira minisiri la.

Kulu sabanan kɛra Mali fiyentɔw ka ntolatantɔn ye. Olu tun taara Afiriki fiyentɔw ka Kani na; o min kɛra Kameruni jamana kan. MAli Samatasegɛ fiyentɔw ye jɔyɔrɔ 3 nan sɔrɔ jamana 6 cɛla.

- Fatumata Jalo ye dipulɔmuba sɔrɔ degelikaramɔgɔya la tayikɔndo la : K'a ta awirilikalo tile 1 la ka se mɛkalo tile 30 ma, san 2016, Fatumata Jalo ye Tayikɔndo degeliramaɔgɔya kalan kɛ, Suwisijamana kalansoba dɔ la. Nin y'a siɲɛ fɔlɔ ye Mali kɔnɔ, muso ka kɛ degelikaramɔgɔ faamuyalenba ye tayikɔndo la

Dɛnba Kulubali
B. Cero
Solomani Bobo Tunkara
Mahamadu Kɔnta

SAN 2016 ZULIYEKALO KIBARU KƆNƆKO

- ɲɛ 2 : Miniririjɛkulu minisiri kuraw
- ɲɛ 3 : Yɛlɛma ɲuman ka kan ka don kɛnɛyako la walasa kɔnɔmaya kana kɛ muso sata ye
- ɲɛ 4 : Batakiw
- ɲɛ 5 : Kalankɛnɛ n° 166nan : **Sɛbɛnni taamasiyɛnkulu mabɛnnenw**

Dukɛnɛ n° 140nan : **A ɲini ka diɲɛ dɔn k'a lakali i ka kɔlɛ ye: Eziputi diinɛko n'a kobakɛw**

Maakɔrɔbaro : **Mɛtɛrɛ kɔrɔsigiw** *(sous multiples du mètre)*
- ɲɛ 6 : Alimaɲi silamɛ dɔw ko ka dɔbɔ u ka sun kuntaala la
- ɲɛ 7 : Buwɔ ye jiri ye, min nafa ka bon kosɛbɛ